

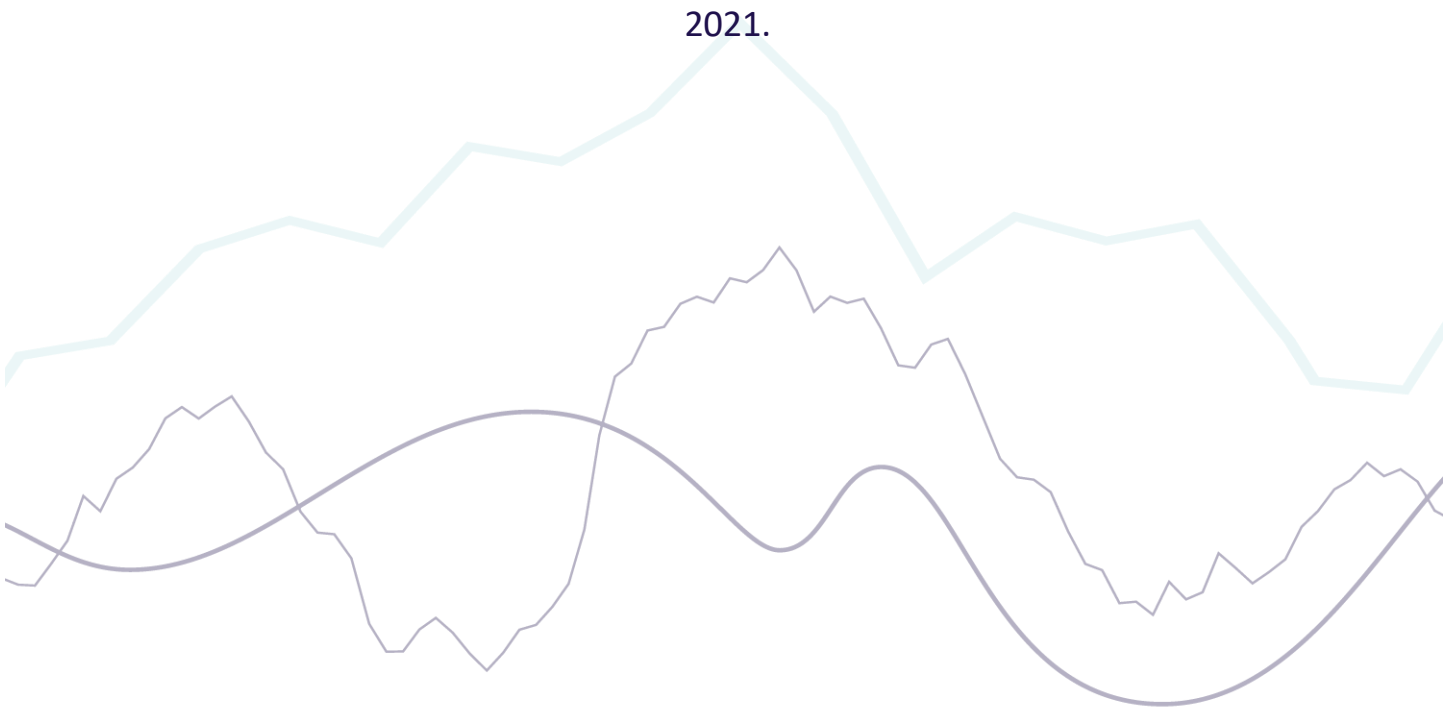

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A helyi önkormányzatok adóztatási tevékenysége

2021.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A helyi önkormányzatok adóztatási tevékenysége

Engedélyező:

Domokos László

Domokos László
elnök

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Szerkesztő:

DR. NÉMETH ILDIKÓ projektvezető
HALKÓNÉ DR. BERKÓ KATALIN projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

MARTUS BETTINA SZANDRA osztályvezető
DR. BENEDEK MÁRIA felügyeleti vezető

Készítették:

BÖRÖCZ IMRE számvevő
HALKÓNÉ DR. BERKÓ KATALIN projektvezető
DR. NAGY ÁDÁM ZOLTÁN számvevő
DR. NÉMETH ILDIKÓ projektvezető
NOÉ ANTAL számvevő
DR. SCHWARCZENBERGER HANNA számvevő
DR. SZATHMÁRY JUDIT számvevő
DR. TÓTH VIKTÓRIA számvevő

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-3040-010/2021.

TARTALOMJEGYZÉK

◀	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
◀	BEVEZETÉS.....	7
◀	AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERTANA	8
◀	ELEMZŐI TAPASZTALATOK.....	9
	1. A helyi adók önkormányzati gazdálkodásban betöltött szerepe	9
	— 1.1. Az önkormányzatok autonómiája.....	9
	— 1.2. A helyi adónemek.....	10
	— 1.3. A települési adók.....	12
	— 1.4. A helyi adóbevételek aránya az önkormányzatok költségvetésében	13
	2. Az önkormányzatok adóztatási tevékenysége	15
	— 2.1. A helyi adó kivetése	15
	— 2.2. A helyi adók beszedése, adóellenőrzés	16
	— 2.3. A helyi adóztatás és a központi költségvetés kapcsolata	17
	— 2.4. A megyei önkormányzatok helyi adókivetési joga	18
	3. A helyi adókból származó bevételek	19
	— 3.1. Az önkormányzatok helyi adóbevétele településtípusonként, településenként	19
	— 3.2. Az önkormányzatok adóztatási lehetőségének kihasználtsága	20
	— 3.3. A helyi adókból származó bevételek felhasználása.....	22
	— 3.4. Az adóbevételekben való részesedés kontrasztjai.....	23
	— 3.5. Az adóbevételek nagyságát befolyásoló egyéb körülmények	24
	— 3.6. A helyi iparűzési adóbevételek alakulása a társasági adóbevételek alakulásához viszonyítva.....	26
	4. A koronavírus világjárvány gazdasági következményeinek kezelésére hozott, helyi adókat érintő főbb intézkedések.....	26
◀	VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	28
◀	FOGALOMTÁR	29
◀	FELHASZNÁLT IRODALOM.....	31
◀	RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	33

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek hazánkban. Az önkormányzatok alapvető feladata a helyi közszolgáltatások folyamatos biztosítása, ehhez pedig fontos, hogy fenntartható költségvetéssel rendelkezzenek. A feladatnak a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazítható ellátása elengedhetetlené teszi az önkormányzatok önálló gazdálkodásának a megteremtését, aminek egyik eszköze a helyi adók rendszere. Az Alaptörvény rögzíti, hogy a helyi önkormányzatok a törvények keretei között döntenek a helyi adók fajtájáról és mértékéről.

A helyi adózást érintő kérdések nagy társadalmi relevanciával bírnak, hiszen az önkormányzatok gazdálkodásában – mind társadalompolitikai jelentősége, mind volumene miatt – összességében fontos szerepet tölt be a helyi adóztatás. ***Az önkormányzatok költségvetési bevételeinek mintegy egyharmadát tették ki a helyi adókból származó bevételek 2019-ben. Az önkormányzatok által beszédett helyi adók (2019-ben közel 1000 milliárd Ft) ugyanakkor kiadás formájában megjelennek a vállalkozások, háztartások költségvetésében.***

Jelen elemzés célja, hogy a 2018-2019. évi adatok alapján összefoglalja a helyi adóztatásra vonatkozó főbb szabályokat, továbbá egy általános bemutatást adjon a helyi adók önkormányzati gazdálkodásban betöltött szerepéről, a helyi adóztatás főbb jellemzőiről, és ezzel megalapozza az ÁSZ 2021. I. félévében induló, az önkormányzatok helyi iparűzési adóval kapcsolatos tevékenységére vonatkozó ellenőrzését. Az elemzés érinti a koronavírus világjárvány következményeinek enyhítésére hozott, helyi adókhoz kapcsolódó gazdaságvédelmi intézkedéseket.

A helyi adók bevezetése lehetőség az önkormányzatok számára, amelyről – a törvény keretein belül – szuverén módon dönthetnek. Az önkormányzatok központi költségvetésből történő feladatfinanszírozási rendszerének azonban biztosítani kell a helyi önkormányzatok bevételi érdekeltiségének a fenntartását. A helyi adókról szóló törvény ugyanakkor azt is megköveteli, hogy a helyi adók bevezetése során egyaránt meg kell felelni a helyi sajátosságoknak, az önkormányzat gazdálkodási követelményeinek és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességének. Vagyis ***a helyi adóztatásnak nem lehet célja a jogszabály alapján beszédhető adóbevételek maximalizálása, és a helyi adók nem jelenthetnek túl nagy terhet a lakosság számára.***

A helyi adók alkalmazásának lehetőségével a települési önkormányzatok 99,3%-a élt 2019-ben. Szinte minden önkormányzat kivetette a helyi iparűzési adót, emellett a nagyobb önkormányzatok jellemzően a vagyoni típusú adókat vezették be (építményadó, telekadó), a kisebb önkormányzatok pedig a magánszemély kommunális adóját. Idegenforgalmi adót jellemzően a turisztikailag jelentősebb településeken, kerületekben kellett fizetni. A vagyoni típusú adók esetében az önkormányzatok nem alkalmazták a törvény alapján kivethető adómaximumot, az iparűzési adó esetében is az önkormányzatoknak csak a fele vetette ki a törvényben rögzített felső adómértéket.

A helyi adóbevételeken belül a legnagyobb súlyt (közel 80%-ot) a helyi iparűzési adó képviselte. Az összes iparűzési adóbevétel 90%-a az önkormányzatok mindössze 8,5%-ától származott. Értelemszerűen a legnagyobb összegű helyi adóbevétellel a Főváros, a kerületek és a megyei jogú városok rendelkeztek. A települések nagy részénél (jellemzően a kisebb városok, községek költségvetésében) nem voltak meghatározóak a helyi adóbevételek. Az önkormányzatok jelentős többségénél 10% alatt volt az iparűzési adóból származó bevétel a költségvetési bevételeken belül, az önkormányzatok közel felénél 5% alatt. Az önkormányzatoknak egy részénél kiugróan magas (50-60, de akár 80% feletti is) volt a helyi adók – ezen belüli is meghatározóan a helyi iparűzési adó – aránya a költségvetési bevételeken belül, ami ***kockázatot hordozhat a stabil költségvetés szempontjából.*** Ez különösen akkor igaz, ha a működési kiadások nagy részét helyi adóbevételekből finanszírozza az önkormányzat, illetve ha egy nagyobb adózótól származik az adóbevétel jelentős része. A jogszabályok különböző kiegyenlítő módszerekkel csökkentik az egyes önkormányzatok közötti helyi adóbevételi egyenlőtlenségeket.

A helyi adóbevételek inflációs mértéket jelentősen meghaladóan, 8-9%-ot növekedtek a 2018-2019. években. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy a 2018-2019-es évek sikeresek voltak mind a gazdasági növekedés (évi 4,9%-os reál GDP növekedés), mind az idegenforgalom tekintetében, és kedvezett az alapvetően pro-ciklikusnak tekinthető helyi iparüzési adóalap növekedésének. A helyi iparüzési adóbevétel még ennél is nagyobb mértékben, több, mint 10%-ot nőtt 2019-ben a 2018. évi adatokhoz viszonyítva. ***A helyi iparüzési adó összességében lényegesen nagyobb terhet jelent a vállalkozások számára, mint a társasági adó.*** 2019-ben 2,5-szer több helyi iparüzési adót fizettek a vállalkozások, mint társasági adót.

A helyi adóztatás sokrétű, szakértelmet igénylő feladat, amely magában foglalja az adó kivetését (rendeletalkotás), ezen belül az adókedvezmények, adómentességek megállapítását, az adó mértékének meghatározását, az adó beszedését, valamint az adóellenőrzést és a hátralékok behajtását. ***Az önkormányzatok jegyzői, mint önkormányzati adóhatság a törvényben meghatározottak szerint méltányosság gyakorlására jogosultak, melynek keretében bizonyos feltételek esetén fizetési halasztásról, részletfizetésről, adómérséklésről, vagy akár adóelengedésről dönthetnek.***

A jelenlegi járványhelyzet a helyi önkormányzatok adóbevételeire is hatással van. A gazdaságvédelmi akcióterv keretében több, az önkormányzatok adóbevételét érintő jogszabály is módosult, amelyek elsősorban az adófizetők védelmét, és a vállalkozások fennmaradását célozták, kiszámíthatóságot biztosítva a következő adóévre, hiszen ***hosszútávon minden érintettnek az az érdeke, hogy a vállalkozások fennmaradjanak, és a lakosság fizetőképessége biztosított legyen.***

BEVEZETÉS

*„Egy nemzet közteherviseléshez való viszonya
a nemzet holnapjának tükörképe.”*

(Széchenyi István)

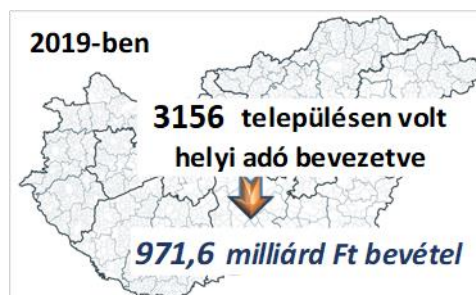
A helyi önkormányzatok alapvető feladata – a közhatalom helyi közügyekben való gyakorlása mellett – a helyi közfeladatok biztosítása. E feladatoknak a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazítható ellátása elengedhetetlenné teszi az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek megteremtését.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény részletezi az önkormányzatok gazdasági alapját és az autonóm gazdálkodáshoz nélkülözhetetlen bevételek körét, amelynek egyik eleme a helyi adók rendszere. A jogszabályok az önkormányzatok számára lehetőséget teremtenek a szuverén adóztatási jog gyakorlására, s ezzel együtt a helyi adópolitika kialakítására.

A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája alapelveként rögzíti, hogy a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásainak legalább egy részét olyan helyi adók és díjbevételek tegyék ki, amelyek mértékének meghatározására – jogszabályi keretek között – e szerveknek van hatáskörük.

Ezzel összhangban a helyi adókról szóló törvény meghatározza, hogy az önkormányzatok milyen típusú és milyen mértékű helyi adót vezethetnek be, mekkora az adómérték felső határa, valamint milyen kedvezmények, mentességek érvényesítendőek. Valamennyi bevezetésre kerülő adó megállapításnál figyelembe kell venni a helyi sajátosságokat, az önkormányzat gazdálkodási követelményeit és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességét.

Magyarországon a fővárossal együtt összesen 3197 helyi önkormányzat van, közülük a 3178 települési önkormányzat (község, város, főváros és kerület) helyi adóztatási tevékenységéről szól az elemzés. A helyi adók bevezetésének lehetőségével a települési önkormányzatok 99,3%-a élt 2019-ben, ezzel összességében az önkormányzatok költségvetési bevételeinek több mint egyharmadát biztosították a helyi adók.

Fontos társadalmi érdek, hogy az Alaptörvény alapvető rendelkezése, az öngondoskodás, az önfenntartó képesség erősítésének követelménye a helyi önkormányzatok gyakorlása során is érvényre jusson. Az öngondoskodás, önfenntartás igénye megjelenik egyrészt az önkormányzat és a központi források, másrészt az állampolgár és az önkormányzat viszonyában. Ugyanakkor az Alaptörvény azt is rögzíti, hogy teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően járulnak hozzá a közös szükségletek fedezéséhez az adózók. A helyi adóztatásban követelmény a helyi sajátosságok figyelembe vétele.

A helyi önkormányzatok adóztatási tevékenységéről szóló elemzés bemutatja a helyi adóbevételek önkormányzati gazdálkodásban betöltött szerepét, a települési önkormányzatok adóztatási tevékenységét. Az elemzés kitér a koronavírus világjárvány következtében szükségessé vált intézkedésekre a helyi adók tekintetében.

Az Állami Számvevőszék intézményi stratégiájában megfogalmazott küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel és elemzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és hozzájáruljon a közpénzek és a közvagyon szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználásához. A Számvevőszék elemzése a törvényhozó hatalom jogalkotó munkájában is hasznosulhat. Az Állami Számvevőszék elemzésével elő kívánja segíteni továbbá a helyi közösségek felelősségteljes, tudatos gazdasági magatartásának erősödését.

AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERTANA

Az elemzés célja, hogy bemutassa a helyi önkormányzatok adóztatási tevékenységét 2018-2019. évek között, ezen belül

- a bevezethető helyi adókat és települési adókat,
- az egyes helyi adók, a települési adó bevételi adatait, azok önkormányzati gazdálkodásban betöltött szerepét,
- az önkormányzati adóztatást a helyi adók tekintetében,
- a szabályozási környezet alakulását.

Az elemzés kitekint a 2020. évre, a jelenlegi járványhelyzet során hozott, helyi adózást érintő gazdaságvédelmi intézkedésekre.

Az elemzés nem terjed ki a gépjárműadóra. Az elemzett időszakban hatályos jogszabályok szerint gépjárműadóügyben az önkormányzati adóhatóság járt el első fokon, és átengedett bevételként az önkormányzatok is részesedtek belőle a költségvetési törvények alapján. Ugyanakkor a gépjárműadó nem minősül helyi adónak, a gépjárműadó központi adó, vagyis önkormányzati döntés nem kapcsolódik a bevételhez.

Az elemzés nem tér ki a megyei önkormányzatok adóztatási tevékenységére.

Az elemzésnek nem célja a jogszabályok értékelése, minősítése, a jogszabályokban foglaltakat adottnak veszi.

Az elemzés a helyi önkormányzatok adóztatási tevékenységeként értelmezte egyrészt a képviselő-testület a Htv.-ben szabályozott adóügyi feladatainak és hatásköreinek gyakorlását, másrészt a jegyző, mint önkormányzati adóhatóság adóigazgatási feladatainak ellátását.

Az elemzés a helyi önkormányzatok adóztatási tevékenysége szempontjából lényeges szabályozási környezetre, a témában rendelkezésre álló nyilvános adatokra (önkormányzati rendeletek, költségvetési beszámolók, kimutatások stb.), elkészült tanulmányokra, elemzésekre, publikációkra épült, illetve felhasználta a helyi adózást érintő egyes kormányzati stratégiai dokumentumokat, továbbá a települési önkormányzatok által teljesített adatszolgáltatások alapján a Magyar Államkincstár által nyilvánosan közzétett adatokat, valamint az ÁSZ számára rendszeresen átadott adatokat. Adatok felhasználására került sor a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) egyes kimutatásai esetében, valamint a Belügyminisztérium (BM) állandó lakosok számát bemutató nyilvános táblázatai esetében. Fontos kiemelni, hogy az ÁSZ ezen adatokat, módszereket nem ellenőrizte, azokat tudomásul vette, az elemzés során hasznosította. Az önkormányzatoktól, jegyzőktől külön adatbekérésre nem került sor.

Jelen elemzés az ÁSZ szakmai szabályai szerinti elveket tekinti elsődleges szempontnak a helyi önkormányzatok adóztatási tevékenységének elemzésénél is.

ELEMZŐI TAPASZTALATOK

1. A helyi adók önkormányzati gazdálkodásban betöltött szerepe

1.1. Az önkormányzatok autonómiája

A helyi adók az önkormányzatok autonómiájának egyik biztosítékát jelentik.

Magyarország Alaptörvénye külön fejezetben rendezi a helyi önkormányzatok autonómiájának lényegi elemeit, kiemelve azt, hogy a helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg. Kimondja, hogy Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása, a helyi közakarat megvalósítása érdekében helyi önkormányzatok működnek. Az Alaptörvény rögzíti, hogy a helyi önkormányzat rendeletet alkot, meghatározza költségvetését és annak alapján önállóan gazdálkodik, és - törvény keretei között - **dönthet a helyi adók bevezetéséről, fajtájáról és mértékéről.**

Az Országgyűlés 1997-ben kihirdette hazánkban a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló nemzetközi egyezményt. Az Európa Tanács tagállamai között létrejött megállapodásban foglaltakat a felek magukra nézve kötelezőnek ismerték el a helyi önkormányzás védelme és megerősítése érdekében. Az egyezmény a helyi önkormányzás alkotmányos és jogi megalapozása. Rögzíti, hogy a helyi önkormányzatok demokratikusan létrehozott döntéshozó szervek, és feladataik gyakorlásának módja, valamint az ezek megvalósításához szükséges pénzügyi források tekintetében széles körű autonómiával rendelkeznek. Saját hatáskörükben szabályozzák és igazgatják a helyi közügyeket, ez alapján saját költségvetésüket maguk állapíthatják meg, saját pénzügyi forrásokra jogosultak, amelyekkel hatáskörük keretein belül szabadon rendelkeznek. A Charta azt is előírja, hogy a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásainak legalább egy részét olyan helyi adók és díjbevételek tegyék ki, amelyek mértékét - jogszabályi keretek között - saját maguk határozzák meg.

Az Alaptörvényben és az Európai Chartában foglaltakkal összhangban alkotta meg az Országgyűlés a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényt. A törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé sorolja a helyi adóval, gazdaságszervezéssel kapcsolatos feladatokat. A törvény kimondja, hogy az önkormányzatok saját bevételeiből, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, valamint központi költségvetési támogatásból gazdálkodnak. A saját bevétel egyik forrását a helyi adók jelentik, melyet a helyi önkormányzatok közigazgatási területükön vezethetnek be.

A helyi önkormányzatok adómegállapítási joga a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben meghatározott adóalanyokra és adótárgyakra terjed ki, továbbá kötelező az e törvényben rögzített adómérték felső határértékének, illetve az adómaximumnak, valamint a mentességeknek a betartása. A helyi adó kivetése nem kötelező, ha azonban a képviselő-testület élni kíván adóketési jogával, azt a Hatv. keretei között teheti meg. A helyi önkormányzatnak rendeletben kell meghatároznia az adó bevezetésének időpontját, időtartamát (határozott vagy határozatlan időre), az adó mértékét, valamint a mentességek, kedvezmények körét. Az önkormányzatnak lehetősége van a Hatv.-ben meghatározott mentességeket, kedvezményeket további mentességekkel, kedvezményekkel kibővíteni a helyi viszonyokhoz, valamint az adóalanyok teherviselő-képességéhez igazodóan.

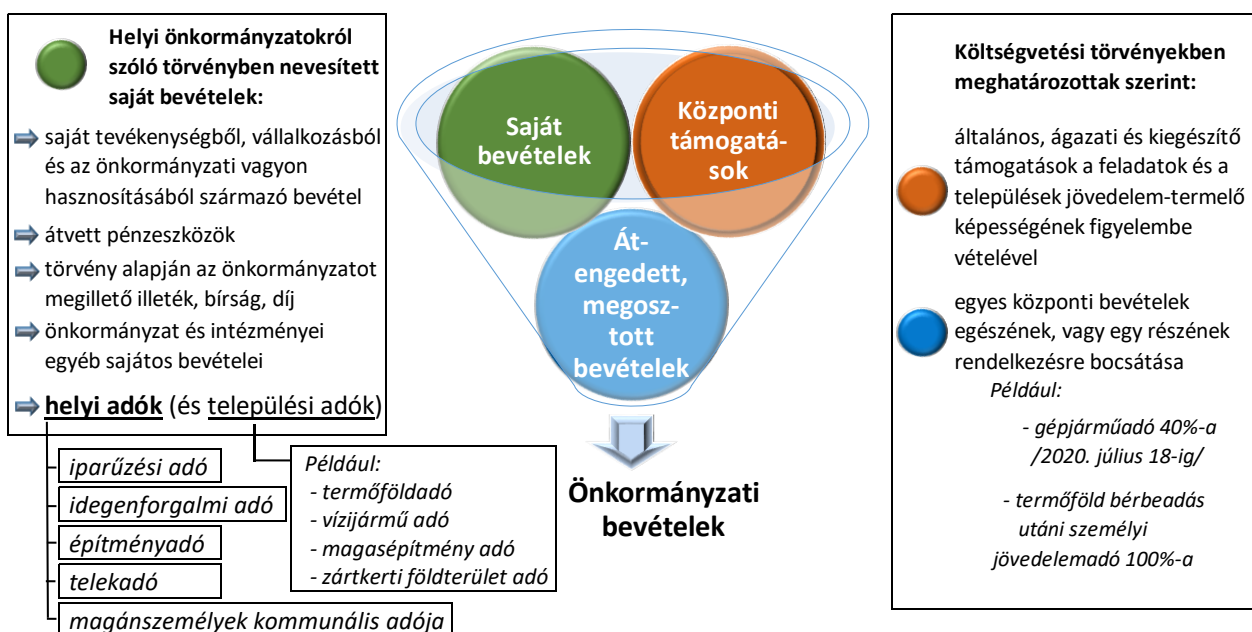
A helyi adómegállapítási jog gyakorlása megköveteli helyi adópolitika kialakítását, rendeleti szintű helyi adórendszer kidolgozását, a gazdálkodás hosszú távú tervezését, a helyi közügyekhez, közszolgáltatásokhoz, a fejlesztési programokhoz ténylegesen szükséges kötelező és önként vállalt feladatok és a kapcsolódó kiadások rangsorolását, ezek körének szükség szerinti módosítását, átalakítását.

1.2. A helyi adónemek

A helyi iparüzési adót az önkormányzatok több, mint 90%-a bevezette.

A közfeladatok helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazítható ellátása elengedhetetlenné teszi az önkormányzatok önálló gazdálkodásának megteremtését. Ennek egyik eszközét a helyi adók jelentik, melyet a helyi önkormányzatok illetékességi területükön vezethetnek be a Hatv.-ben meghatározott keretek között. A Hatv. tételesen felsorolja, hogy milyen helyi adók bevezetésére jogosultak az önkormányzatok. Lényeges – az adóalanyokat védő – törvényi előírás, hogy az adóalanyt egy meghatározott adótárgy (pl. épület) esetében csak egyféle – az önkormányzat döntése szerinti – adó fizetésére kötelezheti, vagyis nem vehető ki egyszerre építményadó és magánszemély kommunális adója ugyanarra az adótárgyra. A helyi adók típusait és önkormányzatok gazdálkodásában betöltött helyét a következő ábra mutatja be.

1. ábra – Az önkormányzatok bevételi forrásai

Forrás: az Möt., a Hatv. és a költségvetési törvények alapján ÁSZ szerkesztés

Magyarországon a 3197 helyi önkormányzat közül 3178 települési önkormányzat és 19 területi önkormányzat. A Fővárosi Önkormányzat különleges jogállású, mivel települési és a területi önkormányzat is. Magyarországon 1 főváros, 23 fővárosi kerület, 23 megyei jogú város, 322 egyéb város és 2809 község jogállású település van.

A 2019. évben a települési önkormányzatok 99,3%-ánál (3156) volt helyi adó bevezetve, mindössze 22 település önkormányzata nem élt a helyi adók bevezetésének a jogával.

A Hatv. a helyi adókat jellegük szerint három kategóriákba sorolja: vagyoni típusú adók (építményadó és telekadó), kommunális jellegű adók (magánszemély kommunális adója és idegenforgalmi adó), és külön kategória a helyi iparüzési adó. Ezek mellett 2015-től ún. települési adó kivetésére is jogosultak a helyi önkormányzatok. A főváros esetében az építményadót, a telekadót, a magánszemély kommunális adóját és az idegenforgalmi adót a kerületi önkormányzat, a helyi iparüzési adót a fővárosi önkormányzat jogosult bevezetni. Amennyiben az érintett kerületi önkormányzat képviselőtestülete előzetes beleegyezését adja, a fővárosi önkormányzat jogosult az építményadó, a telekadó, a magánszemély kommunális adója és az idegenforgalmi adó bevezetésére is.

A vagyoni típusú adók

A vagyoni típusú adók a vagyont, vagyis a tulajdont adóztatják, így az adó alanya nem csak magánszemély lehet. Két típusa van, az építményadó és a telekadó.

Az építményadó az önkormányzat illetékességi területén található lakás és a nem lakás céljára szolgáló épület, épületrész, a telekadó az önkormányzat illetékességi területén lévő telek után vethető ki. 2018. január 1-től 2020. július 15. napjáig az ingatlanokon elhelyezett reklámhordozó is adóztatható volt az építményadó keretében. A Hatv. alapján az adó alanya az építményadó és a telekadó esetében is az, aki az év első napján a tulajdonos, az adó alapja az önkormányzat döntésétől függően az adótárgy hasznos alapterülete vagy annak korrigált forgalmi értéke, a reklámhordozók esetében a reklámközzétételre használható m²-ben számított felülete volt.

Az építményadó évi mértékének felső határa az építmény nagyságán alapuló esetben 1100 Ft/m², ha pedig az adó alapja az építmény korrigált forgalmi értéke, akkor a korrigált forgalmi érték 3,6%-a. Az értékalapú építményadót egyik önkormányzat sem alkalmazta. A telekadó évi mértékének felső határa 200 Ft/m², vagy a korrigált forgalmi érték 3%-a.

A Hatv. meghatároz az építményadó és a telekadó alóli mentességi eseteket is. Az építményadó esetében mentes például a szükséglakás, háziorvosi rendelő, a rendeltetésszerűen használt istálló, üvegház, magtár, valamint a műemléképület felújításához kapcsolódóan is határoz meg adómentességet a törvény. A telekadó alól mentes többek között az épület hasznos alapterületével egyező nagyságú telekrész, valamint a mezőgazdasági művelés alatt álló belterületi telek. A települési önkormányzatok a Hatv.-ben meghatározott adómentességeken túl az építményadó esetében az újonnan épült házak, a garázsok, a társasházi közös tulajdonban álló tárolók, vagy sportcélú ingatlanok után biztosítottak kedvezményeket. Telekadó kedvezményt lehetett igénybe venni például az üzleti célt nem szolgáló telek, telekrész vagy a lakóházzal beépíthető lakótelkek után.

A 2019. évben építményadót lakások után az önkormányzatok 19,3%-a (613 önkormányzat), nem lakás céljára szolgáló épület, épületrész után 25,9%-a (824 önkormányzat) és a reklámhordozók után 8,5%-a (271 önkormányzat) vetett ki. ***Az építményadó bevezetésével a települési önkormányzatok közel egyharmada élt, a telekadó az önkormányzatok 16,2%-ánál (515 önkormányzatnál) volt bevezetve a 2019. évben.***

A kommunális jellegű adók

A kommunális jellegű adók körébe a magánszemély kommunális adója és az idegenforgalmi adó tartozik.

A magánszemély kommunális adója a helyi önkormányzat illetékességi területén található lakás és a nem lakás céljára szolgáló épület, telek tulajdonjogához, valamint nem magánszemély tulajdonában álló lakás bérleti jogához kapcsolódik. Az adó évi mértékének felső határa 17 000 Ft adótárgyanként. Törvényi adómentesség ezen adónem esetében nincs.

A magánszemély kommunális adója a 2019. évben a települési önkormányzatok közel háromnegyedénél volt bevezetve (2296 önkormányzat).

Idegenforgalmi adót a települési önkormányzatok a nem állandó lakosként az önkormányzat illetékességi területén, legalább egy vendégéjszaka eltöltése után vezethetnek be. Az önkormányzat az adó mértékét választásától függően vendégéjszákára lebontott fix összegben (300 Ft) vagy a szállásdíj/ellenérték százalékában (4%) határozhatja meg. Az idegenforgalmi adót az adóbeszedésre kötelezett szállásadó, vagy a szálláshellyel, ingatlannal rendelkezni jogosult akkor is tartozik befizetni, ha annak beszedését elmulasztotta.

A Hatv. mentességeket is rögzít az adókötelezettség alól, többek között: a 18. életévét be nem töltött magánszemély, a gyógyintézetben fekvőbeteg szakellátásban részesülő vagy szociális intézményben ellátott személy, tanulás, továbbá közszerzői kötelezettség teljesítése, munkavégzés céljából az önkormányzat illetékességi területén tartózkodó személy.

A 2019. évben a 16,2 Mrd Ft **idegenforgalmi adóbevétel összesen 791 településtől, hozzávetőlegesen a települések egynegyedétől származott.**

A helyi iparüzési adó

Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenység. Az adó alanya a vállalkozó. Az adó évi mértékének felső határát állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adóalap 2%-a, ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke naptári naponként legfeljebb 5 000 forint. Az adó alapja a nettó árbevétel, csökkentve a törvényben taxatív meg határozott tételekkel: az ELÁBÉ-val és a közvetített szolgáltatások értékével, alvállalkozói teljesítések értékével, anyagköltséggel, és az alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés adóévben elszámolt közvetlen költségével.

A Hatv. meghatározza, hogy mely esetekben nyújthat adómentességet, adókedvezményt az önkormányzat rendeletében a vállalkozó számára (pl. 20 MFT-ot meg nem haladó adóalap esetén a házi orvos, védőnő számára). A Hatv. 2019. január 1-jétől hatályos módosítása lehetővé teszi, hogy az önkormányzat a törvényi szabályok szerint beruházási adóelőnyről alkosson rendeletet, mely befolyásolhatja egy vállalkozás döntését a tevékenysége helyének kiválasztásakor. Az önkormányzat rendelkezhet arról, hogy a vállalkozó az önkormányzat illetékességi területén üzembe helyezett beruházása értékével vagy annak egy részével az iparüzési adó alapját vagy az adó összegét csökkenthesse a beruházás üzembe helyezésének adóévében.

Ez az egyetlen helyi adónem, amely esetében a bevételek felhasználását szabályozza a törvény: 2019. december 31-ig szociális ellátások finanszírozására, helyi közösségi közlekedési feladatok ellátására volt felhasználható, 2020. január 1-jétől felcserélődött a sorrend elsőként a helyi közösségi közlekedési feladat ellátására használható fel, és csak az ezen felüli bevétel használható különösen a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására. Az adóból származó bevételt az önkormányzati hivatal állományában foglalkoztatottak személyi juttatásai és az ahhoz kapcsolódó közterhek finanszírozására korlátozottan lehet fordítani.

A 2019. évben **a helyi iparüzési adó a települési önkormányzatok 91,2%-ánál volt bevezetve** (2896 önkormányzatnál). Ezen adónem helyi adókon belüli meghatározó jellegét az is jól mutatja, hogy a 2019. évben befolyt helyi iparüzési adóbevétel **a települési önkormányzatok összes adóbevételének több, mint háromnegyedét (78,3%-át) jelentette.**

1.3. A települési adók

Növekedett a települési adót bevezető önkormányzatok száma.

A helyi adók mellett 2015. január 1-től a települési önkormányzatok települési adókat is kivethetnek. Az adó alanyát, tárgyát és mértékét – a törvény keretei között – az önkormányzatok szabadon állapíthatják meg. Az önkormányzat települési adót bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, valamint - e minőségére tekintettel – vállalkozó. Az adómérték felső határát nem határozza meg a Hatv. A települési adóbevételek fejlesztési célra és a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására használhatók fel.

A leggyakrabban bevezetett települési adótípusok a termőföldadó, valamint a Gjt. hatálya alá nem tartozó járműadó (vízi járművek adója és a traktoradó) volt. Ezekon kívül előfordult magas építményekre bevezetett adó, település-kép adó, nádas adó, ló és póniló adó, ebadó, giccs adó, stb.. A termőföldadót 97 településen vezették be, jellemzően a városokban és községekben. A termőföldadó adóalapjának meghatározását tekintve nem egységes a települési önkormányzatok gyakorlata. Egyes önkormányzatok a földterület m²-ben vagy hektárban számított területét, mások annak aranykorona-értékét vették alapul. A

települési adó alanyként azt a magánszemélyt jelölték meg, aki az adótárgy tulajdonosa vagy üzemben tartója volt.

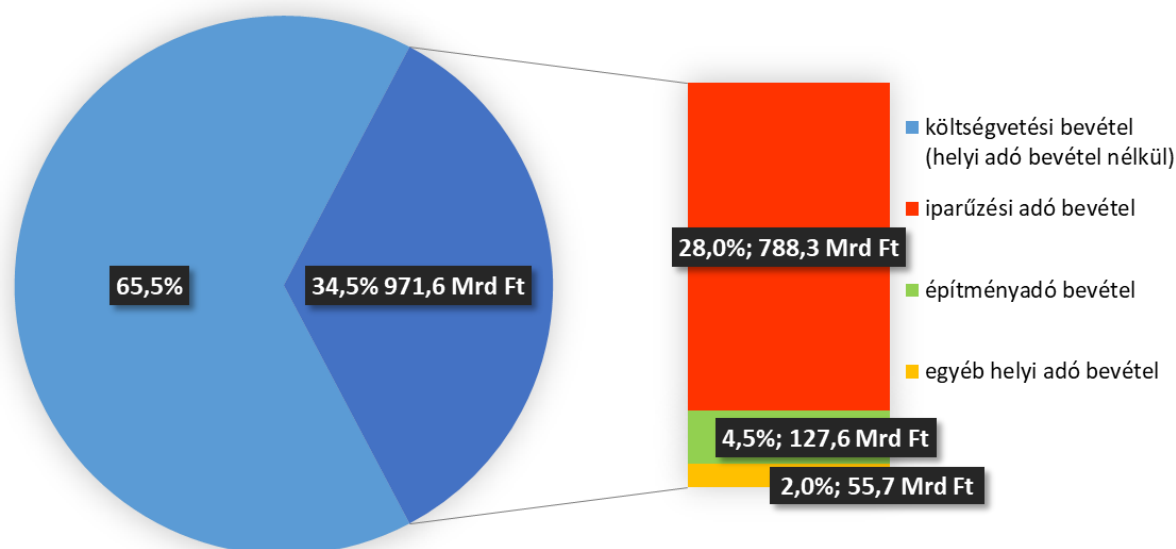
A 2019. évben **a települési önkormányzatok 3,2%-a (102 település) élt a települési adó bevezetésének lehetőségével, a 2018. évhez viszonyítva ez 14,7%-os növekedést jelentett.**

1.4. A helyi adóbevételek aránya az önkormányzatok költségvetésében

A 2019. évben a helyi önkormányzatok összesített költségvetési bevételeinek több, mint egyharmadát tették ki a helyi adóbevételek.

A helyi adókból a 2019. évben összesen 971,6 Mrd Ft bevétel teljesült. A helyi adók önkormányzati gazdálkodásban betöltött fontos szerepét jelzi, hogy a 2019. évben a helyi önkormányzatok összes költségvetési bevételeinek 34,5%-át a helyi adóbevételek jelentették.

2. ábra – A helyi adóbevételek aránya az önkormányzatok költségvetési bevételeiben 2019-ben (Mrd Ft)

Forrás: az önkormányzatok költségvetési beszámolóinak alapján ÁSZ szerkesztés

Az ábra azt mutatja, hogy a helyi adók között a helyi iparűzési adó a meghatározó, ezt követi a sorban az építményadó. A többi adónemből (telekadó, magánszemély kommunális adója, idegenforgalmi adó) együttvéve a helyi adók mindössze 5,7 %-a (55,7 Mrd Ft) származott. A 2019. évben a helyi adóbevételek 81,1%-át a helyi iparűzési adóbevétel (788,3 Mrd Ft) biztosította, ez a költségvetési bevételek 28,0%-át tette ki. Az építményadó bevétel (127,6 Mrd Ft) a helyi adóbevételek 13,1%-a, a költségvetési bevételek 4,5%-a volt. Az arányok 2018. évhez képest nem változtak jelentősen, 2018-ban a helyi iparűzési adóbevétel a helyi adóbevételek 77,0%-a, a költségvetési bevételek 26,3%-a volt, míg az építményadó bevétel a helyi adóbevételek 13,7%-át, a költségvetési bevételek 4,7%-át tette ki.

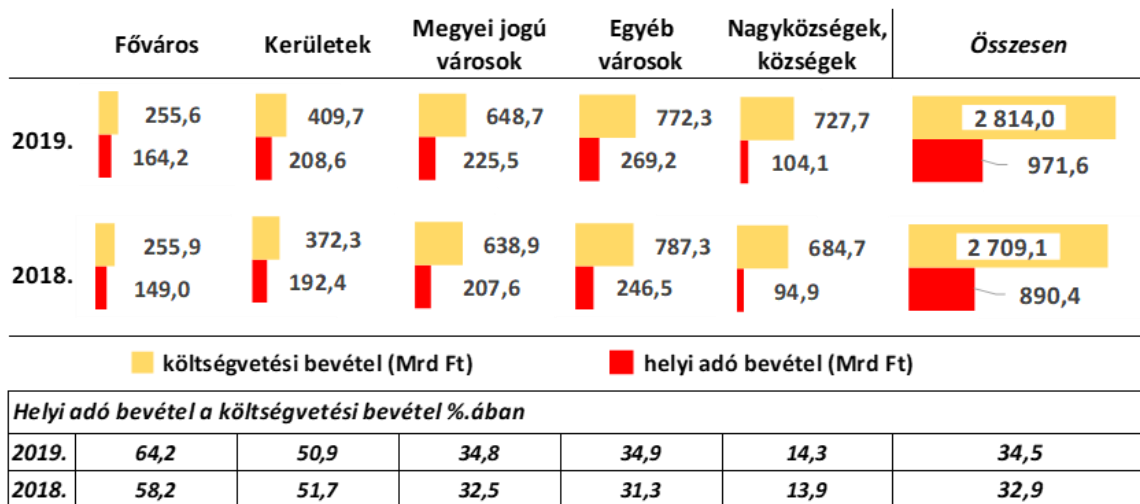
A telekadóból 24,1 Mrd Ft bevétel, a magánszemély kommunális adójából 14,6 Mrd Ft, az idegenforgalmi adóból összesen 16,2 Mrd Ft bevétel keletkezett a 2019. évben, az összegek nem változtak jelentősen a 2018. évi adatokhoz képest.

A helyi adóbevételek – ezen belül az iparűzési adóbevétel – összességében meghatározóak voltak az önkormányzati alrendszerben, hiszen a költségvetési bevételek kicsivel több, mint egyharmadát tették ki 2019-ben. Ugyanakkor e tekintetben jelentős eltérések mutatkoztak településtípusonként, és még nagyobb volt az eltérés az egyes önkormányzatok szintjén.

Településtípusonként és településenként vizsgálva az adatokat nem ez az arány volt jellemző az önkormányzatokra.

3. ábra – A helyi adóbevételek nagysága és aránya az önkormányzatok költségvetési bevételeiben településtípusonként a 2018-2019. években

Forrás: az önkormányzatok költségvetési beszámolóinak alapján ÁSZ szerkesztés

A Fővárosi Önkormányzat 2019. évi költségvetési bevételének 64,2%-át tette ki a helyi adóbevétel, amely 2018. évhez viszonyítva 6,0 százalékpontos emelkedést jelentett, úgy, hogy a költségvetési bevétele közel azonos volt. Az arány növekedését szinte teljes mértékben az iparúzési adóbevétel 15,2 Mrd Ft-os emelkedése eredményezte, valamint az egyéb bevételek csökkenése. A helyi adóbevétel 99,9%-a (164,0 Mrd Ft) a helyi iparúzési adóból keletkezett, aminek az oka, hogy a Fővárosi Önkormányzat kizárólag csak az általa közvetlenül igazgatott terület (Margit-sziget) tekintetében jogosult – az iparúzési adó kivételével – helyi adó bevezetésére, illetve egyéb esetben csak akkor, ha a kerület előzetesen beleegyezett, hogy helyette a Fővárosi Önkormányzat vessen ki egy adott adónemet. A fennmaradó 0,1% az építményadóból (76,7 M Ft) és az idegenforgalmi adóból (130,1 M Ft) származott. Az adatokat értékelve megállapítható, hogy **a Fővárosi Önkormányzat költségvetésében meghatározó mértékű a helyi iparúzési adóbevétel.**

A fővárosi kerületek 2019. évi költségvetésében a helyi adóbevételek aránya 50,9% volt, ez az arány a 2018. évvel közel azonos volt. A kerületek 2019. évi 208,6 Mrd Ft összes helyi adóbevételéből a helyi iparúzési adó 140,2 Mrd Ft (67,2%), az építményadó 49,4 Mrd Ft (23,7%) volt. **A kerületek esetében is megállapítható, hogy összességében a helyi adóbevétel meghatározó tényező, mivel a költségvetési bevételek fele innen folyt be.** A legmagasabb összegű helyi adóbevétel 14,7 Mrd Ft, a legkisebb 3,3 Mrd Ft volt 2019-ben, ez közel 4,5-szeres eltérés, ugyanakkor a helyi adók költségvetési bevételeken belüli súlyát tekintve csak néhány kerület esetében volt nagyobb eltérés (jellemzően lefelé) az átlagtól.

A megyei jogú városok 2019. évi költségvetési bevételének 34,8%-át tették ki a helyi adóbevételek. A megyei jogú városok a 2019. évben 225,5 Mrd Ft helyi adóbevételre tettek szert, melynek 80,4%-a (181,4 Mrd Ft) a helyi iparúzési adóból származott. **A megyei jogú városok költségvetésének kicsivel több, mint egyharmada a helyi adóbevétel, ami még mindig jelentősnek mondható.** Az egyes önkormányzatok között a helyi adóbevételek arányát tekintve nagyobb szóródás volt tapasztalható. A megyei jogú városok egyharmadánál 20% vagy az alatti volt a helyi adók aránya, míg néhány önkormányzat (köztük a kimagasló összegű helyi iparúzési adót realizáló önkormányzatok) esetében 40-50% közötti volt.

Az egyéb városok költségvetési bevételeinek 34,9%-a származott a helyi adókból. A 2019. évben teljesült helyi adóbevétel 81,1%-a (218,2 Mrd Ft) helyi iparúzési adóból, 11,9%-a (32,2 Mrd Ft) építményadóból folyt be. A fennmaradó 7,0% (18,7 Mrd Ft) a telekadó, a magánszemély kommunális adója és az idegenforgalmi

adó között oszlott meg. **A városok költségvetésében egyharmad részt tettek ki a helyi adóbevételek, ugyanakkor az egyes települések között jelentős az eltérés e tekintetben.** Jellemzően a kiugróan magas összegű helyi iparüzési adóbevételekkel rendelkező önkormányzatok esetében volt a helyi adóbevételek költségvetési bevételeken belüli aránya 60% feletti. **A városok többségénél azonban ez az arány 20% körüli vagy az alatti volt.**

A nagyközségek, községek költségvetésében a helyi adóbevételek mindösszesen 14,3%-ot tettek ki 2019-ben. A helyi adóbevétel 104,1 Mrd Ft volt, ennek a döntő hányadát a helyi iparüzési adó adta (81,2%, 84,6 Mrd Ft). Az átlagosat meghaladó, 5,6% (5,8 Mrd Ft) volt a magánszemélyek kommunális adójából származó bevételek aránya. **A településtípusok közül a községek költségvetése függött a legkisebb mértékben a helyi adóbevételek alakulásától.** A községek közel felénél 5% alatt volt a helyi adóbevételek aránya, ugyanakkor voltak olyan települések, ahol kiugróan magas volt ez az arány, 70-80% feletti, szinte minden esetben a helyi iparüzési adóból származó kimagasló bevétel miatt.

A települési adóbevétel a 2019. évben a költségvetési beszámoló alapján 676,9 M Ft volt, amely a helyi önkormányzatok összes önkormányzat költségvetési bevételeéhez viszonyítva 0,02%-ot jelentett. A települési adókat bevezető önkormányzatok számának növekedése ellenére a 2019. évben 137,4 M Ft-tal (16,9%-kal) csökkentek a települési adóbevételek. **Az önkormányzati gazdálkodásban a települési adóbevételek súlya nem jelentős.** Az összes települési adóbevétel 52,9%-át (357,9M Ft-ot) a községek, 39,0%-át (263,9 M Ft) az egyéb városok adták. A fennmaradó 55,2 M Ft-ot (8,1%) a fővárosi kerületek és a megyei jogú városok települési adóbevételei jelentették. Az elemzés során felhasznált nyilvános adatok azt mutatták, hogy a 102 települési adó bevezető önkormányzat helyett 600 önkormányzat könyvelt az éves költségvetési beszámolójában erre a tételre, ami azt jelenti, hogy a tényleges települési adóbevétel a 676,9 M Ft-nál is kevesebb volt.

2. Az önkormányzatok adóztatási tevékenysége

2.1. A helyi adó kivetése

A helyi adóztatásnak nem célja a Hatv. alapján realizálható adóbevétel maximális kihasználása.

A helyi adóztatás magában foglalja az adó kivetését (rendeletalkotás), ezen belül az adókedvezmények, adómentességek megállapítását, az adó alapjának, mértékének meghatározását. Ezen túl adóztatási tevékenység körébe tartozik az adó beszedése, valamint az adóellenőrzés és a hátralékok behajtása.

A helyi adóztatás alapvető szabályait a már többször hivatkozott Hatv. tartalmazza. A települési (községi, városi, fővárosi és kerületi) önkormányzat, valamint 2020. június 18-tól a megyei önkormányzat képviselő-testülete az önkormányzat rendelettel helyi adókat (épitményadó, telekadó, magánszemély kommunális adója, idegenforgalmi adó, helyi iparüzési adó), valamint - a megyei önkormányzat kivételével - települési adókat vezethet be illetékességi területén. A főváros esetében az épitményadót, a telekadót, a magánszemély kommunális adóját és az idegenforgalmi adót a kerületi önkormányzatok, a helyi iparüzési adót a fővárosi önkormányzat jogosult bevezetni. A kerületi önkormányzat helyett a fővárosi önkormányzat akkor jogosult a többi helyi adó bevezetésére, ha ahhoz az érintett kerületi önkormányzat előzetes beleegyezését adta. A fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a helyi adó bevezetésére a fővárosi önkormányzat jogosult (ilyen terület a Margit-sziget). Ugyanakkor a fővárosi önkormányzat rendeletével kivetett helyi adóbevételek a fővárost és a kerületeket osztottan illetik meg a Forrásmegosztási tv. előírásai szerint. A többi önkormányzat esetében a helyi adóból származó bevétel az azt megállapító önkormányzat bevétele.

A helyi adó bevezetése kizárólag önkormányzati rendeletben, vagyis jogszabályban történhet. A rendeletalkotás az Mötv. alapján a képviselő-testület kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az önkormányzat

képviselő-testületének rendeletben kell meghatároznia az adó bevezetésének időpontját, időtartamát (határozott vagy határozatlan időre), az adó alapját, mértékét, valamint a mentességek, kedvezmények körét. A képviselő-testületnek lehetősége van a Hatv.-ben meghatározott mentességeket, kedvezményeket további mentességekkel, kedvezményekkel kibővíteni a helyi viszonyokhoz, valamint az adóalanyok teherviselő-képességéhez igazodóan.

A Hatv. minden egyes adónem vonatkozásában meghatározza azokat a kereteket, amelyen belül az önkormányzatnak döntési joga van. Meghatározza továbbá általánosságban is az adóalanyok körét, illetve ehhez kapcsolódóan különböző mentességeket állapít meg. Adóalany lehet minden magánszemély, a jogi személy, egyéb szervezet, a magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező személyi egyesülése. Adómentes valamennyi helyi adó alól az egyesület, az alapítvány, a közszolgáltató szervezet, a köztisztviselő, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a magánnyugdíjpénztár és - kizárólag a helyi iparüzési adó vonatkozásában - a közhasznú szervezetnek minősülő nonprofit gazdasági társaság a törvényben meghatározott feltétel teljesülése esetén.

A helyi adóztatás lehetőség az önkormányzatok számára, amelyről saját maguk dönthetnek. Az Alaptörvényben rögzített adómegegyeztetési jog gyakorlásához a Hatv. biztosítja a jogszabályi kereteket az önkormányzatok részére, így szuverén módon dönthetnek arról, hogy feladataik ellátása, illetve az ehhez szükséges forrásképzés érdekében – a törvényi keretek között – élnek-e és milyen mértékben a helyi adóztatás eszközével. **A helyi adóztatás célja a közfeladatok helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazítható ellátásának biztosítása**, melynek során nélkülözhetetlen a helyi közösségek kezdeményező-készsége, áldozatvállalása is. Ugyanakkor a törvény az adómérték felső határértékének (illetve az adómaximumnak) a megsabásával, törvényben biztosított mentességekkel, az adótöbbszörös és lehetőségének kizárásával (egy meghatározott adótárgy csak egyfajta adóval terhelhető) biztosítja az adóalanyok védelmét is. Szintén az adóalanyok védelmét szolgálja a Hatv.-nek azon rendelkezése, miszerint az évközi módosítás naptári éven belül nem súlyosbíthatja az adóalanyok adóterheit. Az Alaptörvény rögzíti, hogy mindenki teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően járul hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez. Ezzel összhangban a Hatv. ezen felül kifejezetten előírja, hogy az önkormányzat az adóalap fajtáját, az adó mértékét, a rendeleti adómentességet és adókedvezményt úgy állapíthatja meg, hogy azok összességükben egyaránt megfeleljenek a helyi sajátosságoknak, az önkormányzat gazdálkodási követelményeinek és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességének.

2.2. A helyi adók beszedése, adóellenőrzés

Az adóztatás szakértelmet igényel, amelynek költsége van.

Az önadózásos adónemek esetében az adózó maga állapítja meg, vallja be és fizeti be az adóelőleget, adót, ide tartozik a helyi iparüzési adó és idegenforgalmi adó. A bevallásában szereplő adatokat az ellenkező bizonyításig valósnak kell tekinteni, a bizonyítás az adóhatóságot terheli. Az építményadó, a telekadó és a magánszemély kommunális adója esetében az adót az adózó tekintetében az adóhatóság állapítja meg, ezek az ún. kivetéses adónemek. Az adókötelezettség megállapítása magában foglalja az adatbejelentések, adatok feldolgozását, az adókötelezettséget megállapító határozatok elkészítését, kézbesítését, az adózást érintő változások folyamatos nyomon követését.

Helyi adóügyben, települési adóügyben annak az önkormányzatnak az adóhatósága jár el első fokon, amelyik a helyi adót, települési adót bevezette. Az önkormányzati adóhatósági feladatok a jegyző hatáskörébe tartoznak.

Az önkormányzati adóhatóság ellenőrzés keretében vizsgálhatja az adókötelezettségek teljesítését. Az erőforrás kapacitáshiánnyal küzdő önkormányzatok részére segítséget nyújt az Air. azon rendelkezése, miszerint, ha az önkormányzati adóhatóságnak nincs a kettős könyvvezetésre kötelezett adózó ellenőrzéséhez szükséges szakértelmel rendelkező adóellenőre, az adókötelezettségek teljesítésének ellenőrzéséhez megbízás alapján bejegyzett könyvvizsgáló, adótanácsadó, adószakértő, vagy okleveles

adószakértő közreműködését veheti igénybe, aki az adózó ellenőrzéséhez szükséges iratokba betekinthez. Kérdés, hogy egy kisebb település önkormányzata rendelkezik-e ehhez megfelelő anyagi forrással.

Az Art. lehetőséget biztosít a helyi adóhatóság számára, hogy a nyilvánosság erejével élve ösztönözze az állampolgárok helyiadó-fizetési hajlandóságát: a 100 ezer forintot - természetes személyek esetében az 50 ezer forintot - elérő, 90 napon keresztül folyamatosan fennálló adó tartozással rendelkező adózó jogszabályban meghatározott adatait és az adó tartozás összegét a helyben szokásos módon közzéteheti.

Az adó meg nem fizetése esetén végrehajtási eljárásnak van helye, melynek célja a tartozások mielőbbi önkéntes rendezése, a hátralék összegének csökkentése, illetve az adóbevételek növelése. Az adóhatóság az önkéntes teljesítés elmaradása esetén az adósnak fizetési felszólítást küldhet, ez azonban a végrehajtási eljárás megindításának nem feltétele. Negatívan befolyásolja az adó végrehajtás eredményességét, hogy a több éve nem fizető adósok általában nem rendelkeznek olyan jövedelemmel, ingósággal vagy ingatlannal, amelyből az önkormányzat követelése kielégíthető lenne.

Az Art. alapján bizonyos feltételek esetén fizetési kedvezmény adható az adósnak (a helyi adórendeletben a képviselő-testület által meghatározott kedvezményeken túl). Az adófizetési kedvezmények közé tartozik a fizetési halasztás, a részletfizetés és az adómérséklés, ez utóbbi csak természetes személy részére. Az adóhatóság méltányossági jogkörében csak akkor járhat el, ha a törvény ezt lehetővé teszi. Főszabály szerint a méltányosság gyakorlásának feltétele, hogy az adózót felróhatóság ne terhelje az adó tartozást illetően, fizetési nehézségei átmeneti jellegűek legyenek, továbbá, hogy hosszú távon képes legyen teljesíteni a törvény szerint őt terhelő adókötelezettségeket. A törvény előírja, hogy a kérelem elbírálása és a feltételek meghatározása során figyelembe kell venni a fizetési nehézség kialakulásának okait és körülményeit. Az adóhatóság a természetes személy kérelme alapján az őt terhelő adó tartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózó és a vele együtt élő hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti. Az adóhatóság a mérséklést - az adózó teljesítőképességéhez mérten - az adó tartozás egy részének megfizetéséhez kötheti.

A tartozás és a meghatározott cselekmény végrehajtásához való jog az esedékesség naptári évének az utolsó napjától számított 4 év elteltével évül el az Avt.-ben foglaltak alapján. Ha az adóhatóság végrehajtási cselekményt foganatosított, az elévülés 6 hónappal meghosszabbodik.

A helyi önkormányzatok adóellenőrzési és adóbeszedési tevékenységét segíti, hogy 2019. július 1-től a NAV minden, a vállalkozásokkal kapcsolatos bejelentésről, változásról adatot szolgáltat az önkormányzati adóhatóságnak. Ezáltal az új vállalkozások automatikusan bekerülnek a rendszerbe. A bejelentkezési, illetve változás bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén az önkormányzatok évekre visszamenőleg kötelezhetik a vállalkozást az elmaradt adó megfizetésére.

Az önkormányzatok adóbeszedési, végrehajtási, adóellenőrzési gyakorlatát jellemző mutatószámok az önkormányzati adókhoz kapcsolódó év végi követelésállomány adóbevételhez viszonyított aránya, valamint a bírságokból befolyt összeg. Az év végi adó követelésállomány aránya a 2018. évről a 2019. évre 1,2%-kal nőtt, ezzel egyidejűleg a bírságokból befolyt összeg 1,6%-kal csökkent.

2.3. A helyi adóztatás és a központi költségvetés kapcsolata

A feladatfinanszírozás rendszere

A helyi önkormányzatok bevételei saját bevételből, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, valamint központi költségvetési támogatásból állnak. Az Alaptörvény szerint a kötelező feladat- és hatáskörök ellátásához azokkal arányban álló költségvetési, illetve más vagyoni támogatást kell biztosítani a helyi önkormányzatok részére. Fontos törvényi előírás, hogy a képviselő-testület döntésével önként vállalt feladat ellátása nem veszélyeztetheti a kötelező feladatok ellátását, és finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges. Az önként vállalt feladatok ellátásához felhasználási kötöttséggel járó, vagy felhasználási kötöttség nélküli támogatás nyújtható.

Az önkormányzatok kötelező feladatainak ellátásához a központi költségvetés a feladatfinanszírozás rendszerén keresztül járul hozzá, vagy azok ellátásához a feladat, a helyi szükségletek alapján jellemző mutatószámok, illetve a lakosságszám alapján támogatást biztosít. A támogatás biztosítása a takarékos gazdálkodás, a helyi önkormányzat jogszabályon alapuló, elvárható saját bevétele mértékének, és a helyi önkormányzat tényleges saját bevételeinek figyelembevételével történik. Ez azt jelenti, hogy **a helyi önkormányzat adóztatási tevékenysége hatással van a központi költségvetésből kapott támogatás mértékére. Az Möt.v. előírja, hogy a feladatfinanszírozási rendszernek biztosítania kell a helyi önkormányzatok bevételi érdekeltiségének fenntartását.**

A szolidaritási hozzájárulás

Az önkormányzatok ún. adóerő-képessége alapján kerül meghatározásra a szolidaritási hozzájárulás mértéke, melyet 2017-től, nettó finanszírozás keretében kell megfizetniük az önkormányzatoknak a központi költségvetés számára a központi költségvetésről szóló törvényekben foglaltak szerint. A szolidaritási hozzájárulást a nagyobb adóerő-képességgel rendelkező önkormányzatoknak kell fizetniük, amelyből a kisebb adóbevétellel rendelkező önkormányzatok kapnak támogatást. Ennek célja, hogy csökkentse az egyenlőtlenségeket az egyes önkormányzatok között, és ne kerüljenek túlzottan hátrányos helyzetbe azok az önkormányzatok, amelyek adottságaikból kifolyólag nem képesek nagyobb összegű helyi adóbevételt realizálni.

A szolidaritási hozzájárulás mértéke összességében a helyi iparűzési adóbevétel 5,7%-át tette ki a 2019. évben.

1. táblázat – Szolidaritási hozzájárulás alakulása

	2018. év	2019. év	2020. év
A szolidaritási hozzájárulás bevételi előirányzata a költségvetési törvényekben (Mrd Ft)	39,0	43,0	43,0
Változás az előző évhez képest	146,9%	110,3%	100,0%
A szolidaritási hozzájárulásból teljesült bevétel (Mrd Ft)	33,3	44,6	-
Változás az előző évhez képest	125,3%	134,0%	-

Forrás: költségvetési törvények és zárszámadási törvények alapján ÁSZ szerkesztés

A szolidaritási hozzájárulás mértéke 2018-ban és 2019-ben is nagyobb mértékben (25,3% és 34,0%) növekedett. Ennek egyik oka az iparűzési adóbevételek jelentős növekedése (ezáltal valószínűsíthetően több önkormányzat lett kötelezett szolidaritási hozzájárulás fizetésére, illetve nagyobb összegben).

2.4. A megyei önkormányzatok helyi adókivetési joga

A különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi LIX. törvénnyel az Országgyűlés megalkotta a különleges gazdasági övezet fogalmát, amelyhez speciális szabályozási környezetet teremtett. A törvény célja a kiemelt gazdasági jelentőséggel bíró térségek gazdasági fejlődésének előmozdítása, a meglévő munkahelyek megőrzése és új munkahelyek létesítése volt.

Ennek részeként 2020. június 18. napjától a megyei önkormányzatok helyi adók kivetésére lettek jogosultak a jogszabályban meghatározottak szerint. A módosítás célja a pozitív gazdasági eredmények arányos elosztása volt, mely az eddigiekhez képest nagyobb körben teszi lehetővé a térségben élő lakosság életminőségének javítását.

3. A helyi adókból származó bevételek

3.1. Az önkormányzatok helyi adóbevétele településtípusonként, településenként

A helyi adóbevételek 90%-át az önkormányzatok 8,5%-a adta.

A helyi adókból származó bevételek nagyságát sok tényező határozza meg. A kivetett adó mértékén túl a bevétel függ a lakosságszámtól, a településre bejegyzett vállalkozások számától, az önkormányzat elhelyezkedésétől, az adott terület, régió gazdasági fejlettségétől, a település turisztikai jelentőségétől, de olyan eset is elfordul, hogy egy kisebb településen kimagasló adóalappal rendelkező vállalkozás fizet nagy összegű iparűzési adót. Természetesen nagy különbségek vannak az egyes településtípusok között az adóbevétel nagyságát tekintve.

A helyi adóbevételek településtípusonkénti megoszlását a következő táblázat tartalmazza.

2. táblázat - A helyi adóbevételek alakulása településtípusonként 2019-ben (M Ft)

	Önkormányzatok száma (db)	Építményadó	Telekadó	Magán-személy kommunális adója	Idegenforgalmi adó	Helyi iparűzési adó
Főváros	1	76,7	0	0	130,0	163 977,2
Kerületek	23	49 405,5	10 636,2	1 377,5	7 033,4	140 195,1
Megyei jogú városok	23	37 813,5	3 113,1	803,6	1 739,5	181 402,6
Egyéb városok	322	32 156,3	6 630,1	6 565,4	5 478,5	218 168,3
Nagyközségek, községek	2809	8 142,2	3 715,3	5 820,0	1 867,1	84 565,2
Összesen	3178	127 594,2	24 094,7	14 566,5	16 248,6	788 308,4

Forrás: Kincstár adatok alapján ÁSZ szerkesztés

Bár a helyi iparűzési adó kivetésére a Fővárosi Önkormányzat jogosult, a Forrásmegosztási tv. alapján a kerületek is részesednek a bevételből.

A táblázat is mutatja a helyi iparűzési adóbevétel meghatározó jellegét, azon belül pedig a Főváros kiemelkedő szerepét. **A Főváros egymaga adta az önkormányzatok összes iparűzési adóbevételének ötödét. A Fővárost, a 23 kerületet és a 23 megyei jogú várost tekintve a helyi iparűzési adóbevétel 61,6%-a az önkormányzatok csupán 1,5%-ától (47 önkormányzat) származott.**

Az egyes önkormányzatok szintjén vizsgálva az adatokat megállapítható, hogy **a helyi iparűzési adóbevétel 90%-át az önkormányzatok 8,5%-a**, 80%-át az önkormányzatok 3,5%-a szedte be. A 20 legnagyobb helyi iparűzési adóbevétellel bíró önkormányzat az összes helyi iparűzési adóbevétel közel felét adta. Az önkormányzatok több, mint felénél 10 millió Ft-nál kevesebb iparűzési adóbevétel keletkezett 2019-ben, az önkormányzatok 3,5%-nál 1 milliárd Ft feletti volt a bevétel.

A jelentős bevételt realizáló településeken nagy volt a regisztrált vállalkozások száma, vagy kiemelt beruházások valósultak meg, illetve jelentős ipari tevékenység épült ki. Kiemelt beruházások valósultak meg a gépjárműipar, az olaj- és vegyipar, vagy a cementgyártás területén. Ezek a folyamatosan fejlesztett gazdasági társaságok adott esetben kiemelkedő helyi adóbevételt biztosítanak az adott településeknek. Budapest és Pest megye, amely a népesség 30%-át jelenti, az összes helyi iparűzési adóbevétel közel 50%-

át szedte be. Ennek oka, hogy a regisztrált vállalkozások 56,2%-a¹ van a közép-magyarországi régióba bejegyezve. Azon településeken, amelyeken nem történtek nagy, sikeres beruházások, illetve közlekedési szempontból nehezebben voltak megközelíthetőek, nem realizáltak nagy összegű helyi adóbevételeket. Ezek a települések jellemzően községek és kisebb városok voltak.

3.2. Az önkormányzatok adóztatási lehetőségének kihasználtsága

Az önkormányzatok 99,3%-a élt a helyi adó kivetésének jogával.

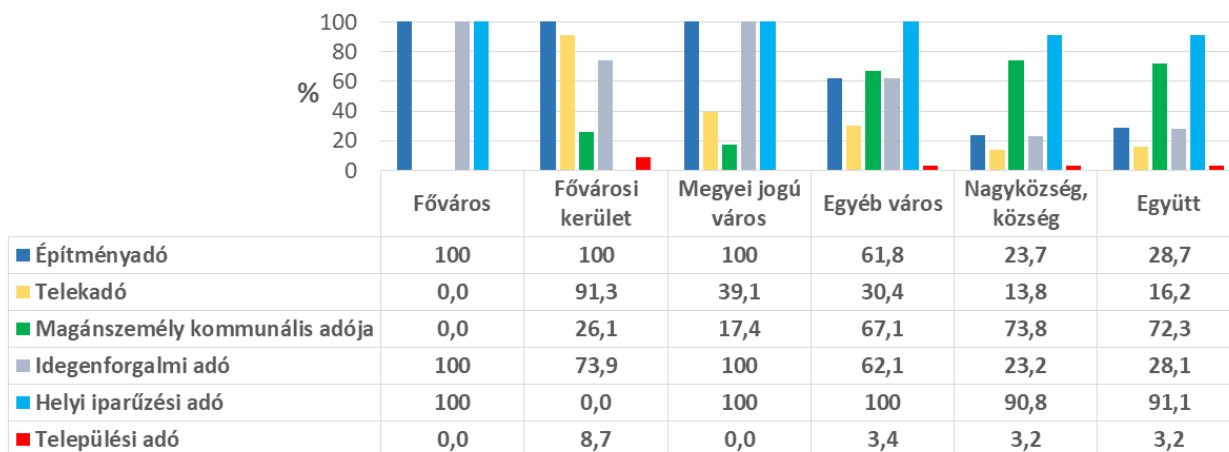
A képviselő-testületek számos körülményt (pl. adóbevételi célkitűzés, adóterhelhetőséget befolyásoló helyi sajátosságok, költség-haszon elv, stb.) mérlegelve hozhatnak meg helyi adóztatással összefüggő döntéseket. **2019-ben összesen 3156 önkormányzat alkalmazott valamilyen helyi adót, vagyis az önkormányzatok 99,3%-a.**

Az önkormányzati adóztatás egyik alapvető kérdése, hogy a képviselő-testületek mely adónemeket és milyen mértékben tartják indokoltnak bevezetni a helyi viszonyokhoz mérten. A Hatv. előírja, hogy az adóalap fajtáját, az adó mértékét az önkormányzat úgy állapíthatja meg, hogy azok összességükben egyaránt megfeleljenek a helyi sajátosságoknak, az önkormányzat gazdálkodási követelményeinek és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességének.

Az egyes adónemek alkalmazása

A települési önkormányzatok szabadon dönthetnek a helyi adók és a települési adó kivetéséről, míg a főváros és a kerületek esetében a már korábban bemutatott megosztás alapján történik az adóztatás.

4. ábra – Az adónemet alkalmazó önkormányzatok aránya településtípusonként a 2020. évben

Forrás: a Kincstár elektronikus rendszerébe érkezett önkormányzati adóhatósági (jegyzői) adatszolgáltatások összesítésének nyilvános adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

Ahogy az ábra is mutatja, a 2020. évben helyi iparűzési adó volt a legelterjedtebb adónem. A főváros esetében a fővárosi önkormányzat volt jogosult bevezetni, a kerületek nem, a megyei jogú városok és az egyéb városok közül mindenki bevezette, és a községeknek is több, mint a 90%-a.

Összességében a magánszemély kommunális adóját vezette be a legtöbb önkormányzat az iparűzési adó után, az önkormányzatoknak közel háromnegyede élt ezzel a jogával. Ez az adónem főleg a nagyközségekre, községekre és az egyéb városokra volt jellemző, a kerületeknek és a megyei jogú városoknak csak kis része élt ezzel a jogával.

¹ Forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qvd024d.html felhasználásával számított adat

Az építményadót az összes önkormányzat 28%-a alkalmazta, ugyanakkor a kerületek, megyei jogú városok 100%-ban, és az egyéb városok esetében is több, mint 60%-ban kivetették ezt az adónemet. A nagyközségek, községek esetében nem volt jellemző ez az adónem. A telekadót elsősorban a kerületek alkalmazták, valamint több megyei jogú város és egyéb város.

Az idegenforgalmi adó bevezetése jellemzően a turisztikailag látogatottabb településtípusok, települések esetében volt jellemző, vagyis a fővárosban, a legtöbb kerületben, az összes megyei jogú városban, és a városok többségében. A nagyközségek, községek mindössze 23%-ánál volt kivette az idegenforgalmi adó.

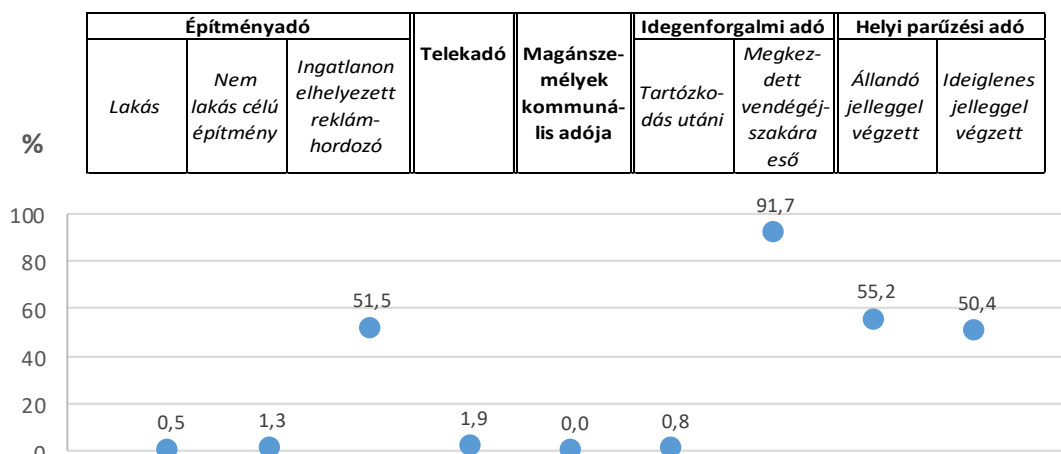
A települési adó egy viszonylag új adónem, kivetésének a lehetősége 2015-ben lépett hatályba. Legnagyobb számban a községek, nagyközségek alkalmazták, emellett néhány város, és két kerület vetette ki.

A 4. ábra azt mutatja, hogy **a vállalkozási tevékenységhez között iparüzési adót szinte mindenhol bevezették**, a magánszemély kommunális adóját jellemzően a kisebb nagyközségek, községek és az egyéb városok, az építményadót és telekadót a megyei jogú városok és a kerületek alkalmazták, míg az idegenforgalmi adót a turisztikai szempontból jelentősebb települések és kerületek önkormányzatai. Fontos itt megjegyezni, hogy a magánszemély kommunális adójának és a vagyoni típusú adóknak (építményadó, telekadó) ugyanaz az adótárgya (építmény, telek), egy adótárgy pedig csak egy típusú helyi adóval adózatható. Míg az építményadó és a telekadó az adótárgyukat azok vagyoni jellege miatt adóztatja és az adófizetési kötelezettség mértéke függ azok nagyságától/értékétől, továbbá összege magasabb is lehet, addig a kommunális adó összege nem függ az építmény, telek nagyságától, értékétől, így a maximális összege jellemzően kisebb. Adópolitikai okai lehetnek annak, hogy egyes településtípusokra melyik adónem jellemző.

Az adómaximumot alkalmazó önkormányzatok aránya

Az adóbevételeket az egyes adónemek bevezetésén túl elsősorban az adómértékek meghatározásán keresztül tudják befolyásolni az önkormányzatok. Az adónem bevezetése során az adómérték felső határának Hatv. általi meghatározása lehetőséget ad az önkormányzatoknak arra, hogy a helyi sajátosságokhoz mérten állapítsák meg a beszedni kívánt adó mértékét a megadott felső határon belül. A Hatv. egyrészt meghatározza minden adónemnél az adó mértékének felső határát (pl. magánszemély kommunális adójánál 17 000 Ft), másrészt egy ún. adómaximumot, ami azt jelenti, hogy az adó mértékének felső határát a törvényben meghatározott módon a fogyasztói árszínvonal változásának szorzatával növelt összegben lehet megállapítani. A helyi adókat bevezető önkormányzatok körében az adómérték felső határát alkalmazó önkormányzatok arányát a következő ábra mutatja be a 2020. évről.

5. ábra – Az adómérték felső határát alkalmazó önkormányzatok aránya 2020-ban

Forrás: a Kincstár elektronikus rendszerébe érkezett önkormányzati adóhatósági (jegyzői) adatszolgáltatások összesítő táblázatának nyilvános adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

Az idegenforgalmi adót bevezető önkormányzatok közül szinte mindenhol a törvényi maximumot vetették ki. Az idegenforgalmi adó nem a helyi lakosokat, hanem elsősorban a turistákat terheli.

Az iparüzési adó esetében az önkormányzatok kicsivel több, mint fele alkalmazta a legmagasabb adómértéket. Az iparüzési adó a vállalkozókat terheli. Az adó mértékének meghatározása az adópolitikának egy fontos kérdése, hiszen sok esetben nagy összegű adóbevétel realizálható a bevezetésével, ezzel együtt a vállalkozásoknak (a vállalkozás nyereségességétől független) adóterhet jelent, így az alacsonyabb adókulcs, adómérték vonzóbb a vállalkozók számára.

A jellemzően kisebb települések által kivetett, elsősorban helyi lakosokat terhelő magánszemély kommunális adója esetében az önkormányzatok nem alkalmazták a törvényileg kivethető legmagasabb adómértéket.

Elsősorban a kerületek, megyei jogú városok által alkalmazott, vagyoni típusú építményadó és a telekadó esetében szintén elenyésző volt a felső adómértéket kihasználó önkormányzatok száma.

Az 5. ábrából arra lehet következtetni, hogy **az önkormányzatok az adók kivétele során figyelembe vették a helyi lakosság teherbíró képességét**, valószínűsíthetően ez a legfőbb indoka, hogy a legtöbb esetben nem alkalmazták a lehetséges adómaximumot.

3.3. A helyi adókból származó bevételek felhasználása

A helyi adóból származó bevétel - a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti Forrásmegosztási tv.-ben meghatározott kivétellel - az azt megállapító önkormányzat bevétele. A Forrásmegosztási tv.-ben foglaltak szerint a Főváros által beszedett helyi adóbevétel osztottan illeti meg a Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat. A Forrásmegosztási tv. 6. § (1) bekezdése alapján az ÁSZ évente ellenőrzi a forrásmegosztást. Az Állami Számvevőszék - ellenőrzési tapasztalatai alapján megfogalmazott - felvetéseit figyelembe véve az Országgyűlés 2012-ben módosította a Forrásmegosztási tv.-t. Ezt követően az ÁSZ végrehajtási kockázatot nem tárt fel az ellenőrzések során.

A Hatv. alapján az önkormányzatok a beszedett adó összegéről évenként kötelesek a költségvetési beszámoló részeként a település lakosságát tájékoztatni.

A helyi adók rendszere a gazdasági önállósulás egyik eszköze. A helyi közügyek, feladatok ellátásához szükséges a helyi önkormányzatok önálló gazdálkodásának biztosítása, és ezen belül a helyi adók rendszerének kialakítása. A helyi adók tekintetében ez azt is jelenti, hogy a helyi iparüzési adóbevétel és a települési adóbevétel kivételével az önkormányzatok szabadon döntenek a helyi adóbevételek felhasználásáról, természetesen a törvényi keretek között.

A Hatv. meghatározza, hogy a helyi iparüzési adóból származó bevétel elsőként a helyi közösségi közlekedési feladat ellátására, a helyi közösségi közlekedési feladat ellátásához szükséges összesen felüli bevétel különösen a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására használható fel. Az iparüzési adóból származó bevétel az önkormányzati hivatal állományában foglalkoztatottak személyi juttatásai és az ahhoz kapcsolódó munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó finanszírozására nem fordítható.

A települési adóból származó bevétel az azt megállapító önkormányzat bevétele, amelyet fejlesztési célra és a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására használhat fel.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. A helyi önkormányzat önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a kötelező feladatok ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges. Emellett az Möt. azt is kimondja, hogy a költségvetési rendeletben működési hiány nem tervezhető.

A fenntartható pénzügyi stabilitás kiemelten fontos az önkormányzatok esetében is. A helyi adóbevételek növekedése alapvetően kedvezően hat az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetére. **A magas helyi adóbevétel ugyanakkor kockázatot hordozhat a stabil költségvetés szempontjából**, különösen akkor, ha a működési kiadások nagy részét ebből fedezi az önkormányzat, illetve, ha egy nagyobb adózótól származik a bevétel jelentős része.

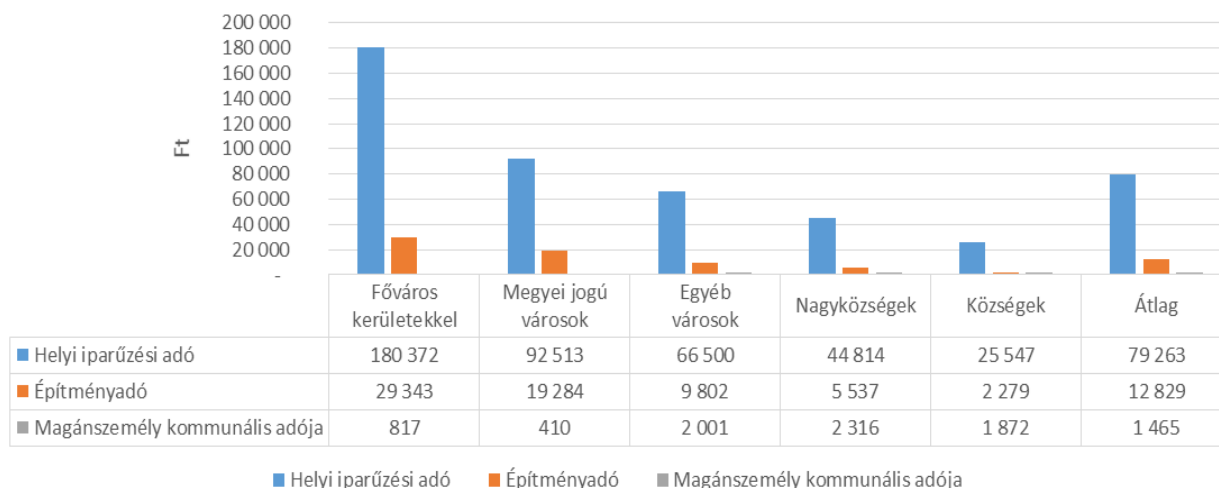
A helyi önkormányzatok költségvetésének fenntarthatóságát az ÁSZ rendszeresen vizsgálja, monitorozza. Az elmúlt években **az ÁSZ kialakította az önkormányzatok kockázati megfigyelő rendszerét** (ÖKOMER), melynek keretében folyamatosan értékeli az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyát (a működési és a felhalmozási kiadások fedezettségét), eladósodásuk kockázatát, ennek keretében a helyi adóbevételek alakulását. Ezzel az ellenőrzési módszerrel az Állami Számvevőszék egyszerre nagyszámú (akár több száz) önkormányzat pénzügyi- és vagyongazdálkodását értékeli egy-egy jelentésben. Az erről szóló ÁSZ jelentések nyilvánosak, az ÁSZ honlapján elérhetőek (lásd: felhasznált irodalom jegyzéke).

3.4. Az adóbevételekben való részesedés kontrasztjai

Az egy lakosra jutó adóbevételek alakulása településtípusonként

A települések egyik alapvető jellemzője az állandó lakosok száma. A jelentősebb helyi adóbevételek egy lakosra vetített fajlagos mutatóit településtípusonként és adónemenként a következő ábra mutatja.

6. ábra – Az egy állandó lakosra jutó főbb önkormányzati adóbevételek a 2019. évben

Forrás: a Kincstár 2019. évi költségvetési beszámoló adatait és a BM 2019. január 1-jére vonatkozó lakossági nyilvántartás közzétett adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

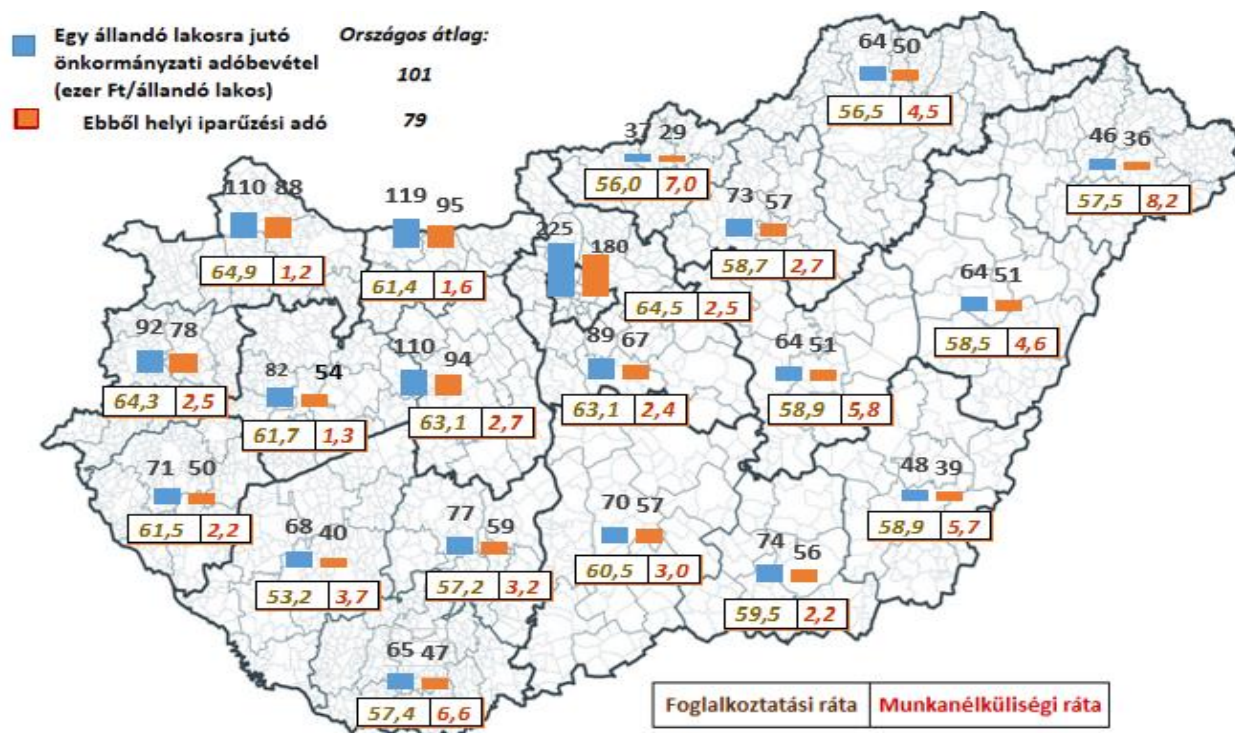
Az ábra adatai alapján jól látható, hogy **az egy állandó lakosra jutó önkormányzati adóbevétel a fővárostól a községek irányába folyamatosan csökkent az iparűzési adó és az építményadó esetében**. A fajlagos községi mutatónál több, mint két és félszer nagyobb az egyéb városi mutató, a fővárosi pedig több mint hétszer magasabb volt a helyi iparűzési adó tekintetében. Ettől is magasabb nagyságrendi eltérések voltak jellemzőek az építményadónál. Az összességében kisebb súlyú magánszemély kommunális adójánál azonban a nagyközségeknél, a városoknál és a községeknél voltak magasabbak a fajlagos mutatók. Ennek oka, hogy ezeken a településtípusokon volt elterjedtebb ez az adónem. Budapest kimagasló értéke az ott található regisztrált vállalkozások számával (a regisztrált vállalkozások 23,1%-a), illetve pénzügyi-gazdasági szerepével, fejlettségével indokolható.

Területi különbségek

Az egy állandó lakosra jutó adóbevétel szempontjából **a megyék közötti különbségek jelentősek.**

7. ábra - Az egy állandó lakosra jutó helyi adóbevétel megyénként

Forrás: a Kincstár adatait, a BM és a KSH közzétett adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

A térképről is **megállapítható a fővárosi fajlagos mutatók kiemelkedő mértéke, az ország észak-nyugati megyéinek és Pest megyének a másoknál kedvezőbb pozíciója.** A foglalkoztatási rátával és a munkanélküliségi rátával való viszonylag erős összefüggés is megmutatkozik, hiszen ahol alacsonyabb a foglalkoztatás és egyben magasabb a munkanélküliség, ott az egy állandó lakosra jutó önkormányzati adóbevételek mértéke jellemzően alacsonyabb.

3.5. Az adóbevételek nagyságát befolyásoló egyéb körülmények

A helyi adóbevételek az inflációt meghaladó mértékben növekedtek 2019-ben.

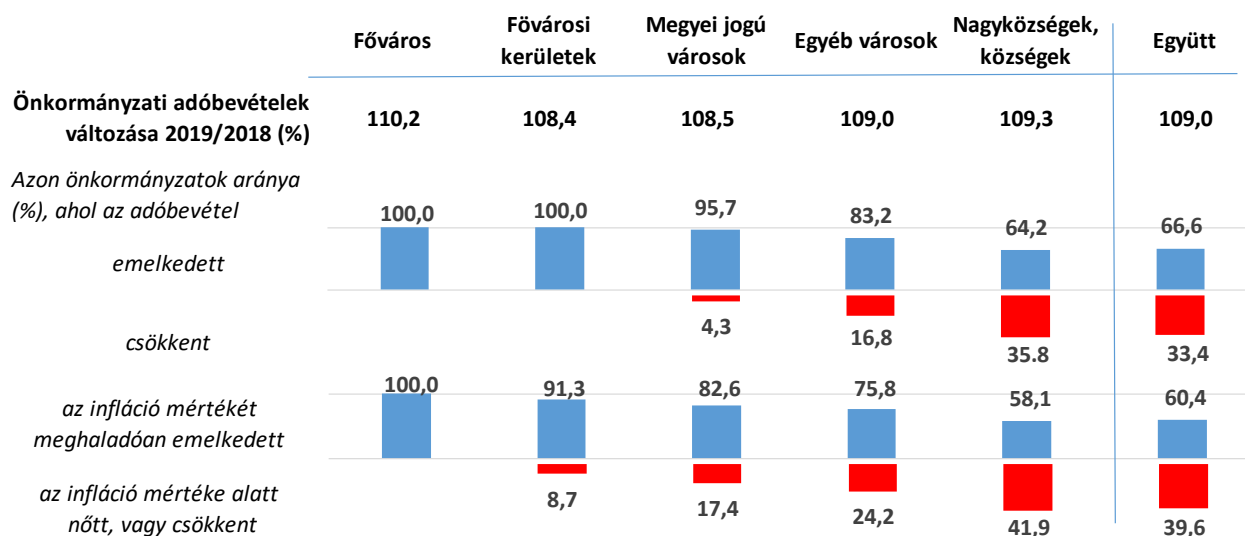
A helyi adóbevételek alakulása az inflációhoz viszonyítva

Az önkormányzati adóbevételek nagyságának évek közötti változása számos tényező – közte a központi szabályozás, az adózók, adótárgyak, adóalapok, az önkormányzati döntések (pl. bevezetés, adómérték módosítás), az adófizetési képesség és morál, az adóbeszedés határfoka – együttes hatása.

A helyi adóbevételek inflációs mértéket (3,4%) meghaladóan, 9%-ot növekedtek 2019-ben (2018-ban 8,5%-ot), ami elsősorban a helyi iparüzési adóból származó bevételek növekedésének volt köszönhető. Jelentősen, 9,3%-kal emelkedett továbbá a tartózkodás után fizetett idegenforgalmi adóból származó bevétel is. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy a 2019-es év sikeres volt mind a gazdasági növekedés (4,9%-os reál GDP növekedés), mind az idegenforgalom tekintetében, és kedvezett az alapvetően pro-ciklikusnak tekinthető adónevek adóalap növekedésének.

A kisebb települések egyedi mutatói kedvezőtlenebb képet mutatnak, a nagyközségek és községek több mint egyharmadánál volt kevesebb az adóbevétel 2019-ben, mint 2018-ban. Az adóbevétel 2018 és 2019 közötti változásának egyes mutatóit az alábbi ábra mutatja be.

8. ábra – Az önkormányzati adóbevételek változásának infláció változáshoz viszonyított alakulása településtípusonként

Forrás: a Kincstár 2018. és 2019. évi költségvetési beszámolóinak adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

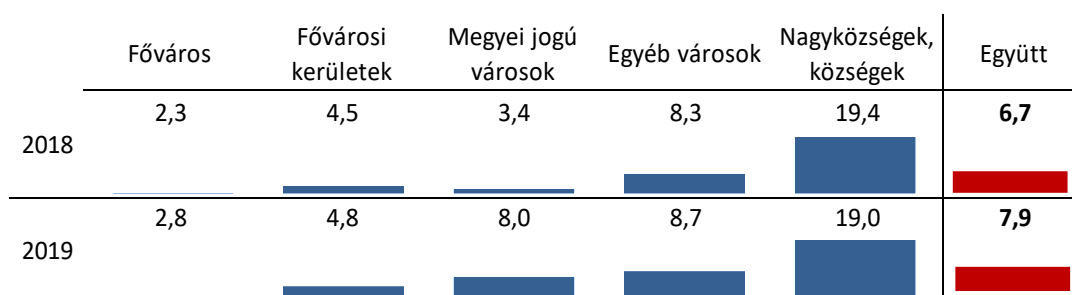
Minden településtípusnál az inflációs mértéket meghaladóan növekedett az összadóbevétel, azonban az önkormányzatok egyedi mutatóit értékelve látható, hogy településtípusonként a nagyközségek, községek felé lépcsőzetesen változott a mutatók értéke. A nagyközségek, községek körében a legalacsonyabb azoknak az önkormányzatoknak az aránya, ahol inflációnál magasabb mértékű volt az adóbevétel növekedés 2019-ben. Legnagyobb mértékben (17%-kal) a települési adók bevétele csökkent a 2018. évhez viszonyítva.

Az adóztatással összefüggő kintlévőségek alakulása

Az országos együttes kintlévőségi mutató, valamint a településtípusok szerinti kintlévőségi mutatók többségének értékei 2018. és 2019. évek között kedvezőtlen irányban változtak, vagyis emelkedtek. Egyedül a nagyközségek, községek mutatója javult csekély mértékben, de a mutató így is többszöröse az országos mutatónak. Az egyes önkormányzati mutatók változásának elemzéséből az látható, hogy az önkormányzatok felénél kedvezőtlen irányba változott a mutató értéke, amely az önkormányzatok adóbeszedési, végrehajtási tevékenységének romló hatékonyságára utal.

Az év végi mérlegekben kimutatott, költségvetési évben esedékes adókövetelés állomány (vagyis amit be kellett volna, hogy fizessenek az adózók, de még tartoznak vele) éves adóbevételeihez viszonyított arányait településtípusonként a következő ábra szemlélteti.

9. ábra – A költségvetési évben esedékes adókövetelés állomány éves adóbevételhez viszonyított aránya településtípusonként (%)

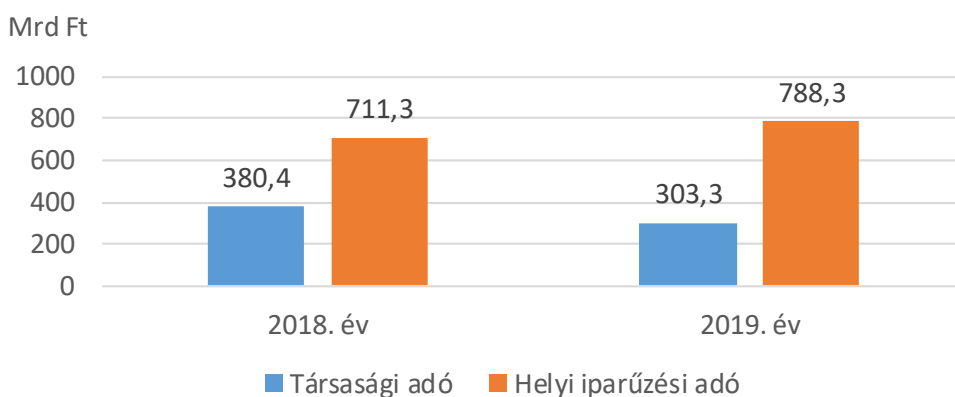
Forrás: a Kincstár 2018. és 2019. évi költségvetési beszámolóinak adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

A 9. ábra alapján megállapítható, hogy az adótarozások aránya a Főváros esetében a legkisebb, míg a nagyközségek, községek esetében kiugróan magas a többi településtípushoz viszonyítva. Ennek oka vélhetően, hogy a nagyobb önkormányzatok lakosainak jobb a fizetőképessége a községek lakosaihoz képest.

3.6. A helyi iparűzési adóbevételek alakulása a társasági adóbevételek alakulásához viszonyítva

A helyi iparűzési adó összességében lényegesen nagyobb terhet jelent a vállalkozások számára, mint a társasági adó. 2019-ben 2,5-szer több helyi iparűzési adót fizettek a vállalkozások, mint társasági adót. A befizetések alakulását a következő ábra mutatja.

10. ábra – Az iparűzési adóbevételek a társasági adóbevételek alakulása

Forrás: a Kincstár adatai és a zárszámadási törvények alapján ÁSZ szerkesztés

Bár a helyi iparűzési adókulcs lényegesen alacsonyabb, mint a társasági adókulcs, az adóalap az esetek többségében jelentősen nagyobb, tekintettel arra, hogy az iparűzési adó alapjából nem vonhatók le olyan jelentős költségtelek, mint az igénybe vett szolgáltatások értéke, személyi jellegű ráfordítások, értékcsökkenési leírás vagy az egyéb ráfordítások. Így míg a befizetett társasági adó csökkent 2019-ben a 2018. évi adatokhoz viszonyítva, a helyi iparűzési adóból származó bevétel több, mint 10%-ot nőtt.

4. A koronavírus világjárvány gazdasági következményeinek kezelésére hozott, helyi adókat érintő főbb intézkedések

2020. március 11. napjától a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott hatáskörében.

A Kormány a veszélyhelyzetben - a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseken és szabályokon túl - az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyon- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében rendeletével egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, és egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

A veszélyhelyzet kihirdetését követően a Kormány több olyan rendeletet alkotott, amely a Hatv. rendelkezéseitől eltérő rendelkezéseket vezetett be.

A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges adózási könnyítésekről kiadott 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet alapján a 2020. április 26-tól 2020. december 31-ig terjedő időszakban eltöltött vendégéjszaka utáni idegenforgalmi adót az adó alanyának nem kell megfizetnie, az adó beszedésére kötelezettnek nem kell beszednie, befizetnie, a megállapított, de be nem szedett adót azonban be kell vallania az adóhatósághoz. A települési önkormányzat az illetékességi területén bevallott, de meg nem fizetett idegenforgalmi adó összegével egyező összegben vissza nem térítendő költségvetési támogatásra jogosult. A kapott támogatásokkal a 2020. évi éves költségvetési beszámoló keretében el kell számolnia. A támogatás folyósítása előfinanszírozás formájában történik.

A jogszabály előírta továbbá, hogy az adózó a 2020. április 22-e és 2020. szeptember 30-a között esedékessé váló éves és soron kívüli helyi iparüzési adóbevallás-benyújtási kötelezettségét és az ezzel egyidejűleg teljesítendő adófizetési kötelezettségét, valamint a következő adóelőleg-fizetési időszakra szóló adóelőleg bevallás benyújtási kötelezettségét 2020. szeptember 30-ig teljesítheti.

A kormányrendeletek az Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdése alapján 2020. június 18-án hatályukat veszítették, azonban a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 2020. június 18-tól fenntartotta a helyi iparüzési adóval és az idegenforgalmi adóval kapcsolatos szabályokat.

A koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. törvényben az Országgyűlés az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése alapján felhatalmazta a Kormányt, hogy a veszélyhelyzetben az Alaptörvény 53. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti kormányrendeletek hatályát e törvény hatályvesztéséig meghosszabbítsa.

2020. december 2-án hatályba lépett a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről szóló 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet, amely szerint:

- a 2021. évben végződő adóévben a helyi adó és a települési adó mértéke nem lehet magasabb, mint az ugyanazon helyi adónak, települési adónak az e rendelet hatálybalépése napján hatályos és alkalmazandó önkormányzati adórendeletben megállapított adómértéke,
- az önkormányzatnak az e rendelet hatálybalépése napján hatályos adórendelete szerinti adómentességet, adókedvezményt a 2021-ben végződő adóévben is biztosítani kell, és
- a települési önkormányzat a 2021. évre új helyi adót, új települési adót nem jogosult bevezetni.

A Kormány 2020. december 22. napján alkotta meg a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges egyes intézkedésekről szóló 639/2020. kormányrendeletet, amely szintén érinti az önkormányzatok helyi adóbevételét. A rendelkezés alapján 2021-ben a kis- és középvállalkozások esetében az iparüzési adó mértékének maximuma 1%. A 2020. december 8-ai kormányzati bejelentés szerint a 25 ezer lélekszám alatti települések a kormánytól támogatást kapnak, a nagyobb önkormányzatok pénzügyi helyzetét majd egyenként fogják áttekinteni.

VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

Magyarország Alaptörvénye

1997. évi XV. törvény - a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről
1990. évi C. törvény – a helyi adókról
2011. évi CLXXXIX. törvény – Magyarország helyi önkormányzatairól
1991. évi XX. törvény – a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről
2011. évi LXVI. törvény – az Állami Számvevőszékről
2011. évi CXCV. törvény – Magyarország gazdasági stabilitásáról
2017. évi C. törvény – Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről
2018. évi L. törvény – Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről
2019. évi LXXI. törvény – Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről
2018. évi LXXXIV. törvény – a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról
2019. évi LXXIX. törvény – a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény végrehajtásáról
2020. évi CXVII. törvény – a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény végrehajtásáról
2006. évi CXXXIII. törvény – a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti forrásmegosztásról
1991. évi LXXXII. törvény – a gépjárműadóról
2012. évi XLI. törvény – a személyszállítási szolgáltatásokról
2017. évi CL. törvény – az adózás rendjéről
2017. évi CLI. törvény – az adóigazgatási rendtartásról
2017. évi CLIII. törvény – az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról
2020. évi LVIII. törvény – a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről
2020. évi LIX. törvény – a különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
2020. évi CIX. törvény - a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről
- 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet – a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges adózási könnyítésekéről
- 257/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelet – az önkormányzati ASP rendszerről
- 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet – az adóigazgatási eljárás részletszabályairól
- 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet – a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről
- 35/2008. (XII. 31.) PM rendelet – az önkormányzati adóhatóságok által rendszeresíthető bevallási, bejelentési nyomtatványok tartalmáról

FOGALOMTÁR

Adó	Kényszer jellegű, vissza nem térülő, visszafizetés nélküli általános pénzbeli szolgáltatás, amelyet az állam, vagy más közjogi személy jogszabály alapján hajt be, amelyek meghatározzák az adó nagyságát, feltételét, esedékességét. (Dr. Herich, 28. oldal)
Adóalany	Az adó fizetésére kötelezett természetes vagy jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, minden olyan szervezet, amelyre adókötelezettség vonatkozik.
Adóalap	Az adó tárgyának mennyisége, amire a fizetendő adót kiszámítják.
Adóerő-képesség	Az önkormányzat által az adóévben beszedett iparűzési adó teljes összegének egy lakosra jutó összege.
Adóév	Az a naptári év, amelyre az adókötelezettség vonatkozik, továbbá a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben meghatározott beszámoló adataira épülő adó és adó jellegű kötelezettségek tekintetében a Számv. tv. szerinti üzleti év. (Art. 7. § 3. pontja alapján)
Adóigazgatási eljárás	Az adóigazgatási eljárásban az adóhatóság megállapítja az adózó jogait, kötelezettségeit, ellenőrzi az adókötelezettségek teljesítését, a joggyakorlás törvényességét, nyilvántartást vezet az adózást érintő tényekről, adatokról, körülményekről, és adatot igazol, illetve az ezeket érintő döntését érvényesíti. (Air. 9. §-a alapján)
Adókulcs	Adómérték az adóalap százalékában. (Dr. Herich, 28. oldal)
Adómérték	Az adóalap, vagy annak egységére jutó adó.
Adómérték felső határa	Az adó éves mértékének a Hatv.-ben meghatározott felső határa. (Hatv. 6. § c) pontja alapján)
Adómaximum	Az adómérték felső határa és a felső határnak a KSH által a 2003. évre vonatkozóan közzétett és az adóévet megelőző második évig eltelt évek fogyasztói árszínvonal változásai szorzatával növelt összege együttesen. (Hatv. 6. § c) pontja alapján)
Adótárgy	Az a dolog, jog, vagy jogosultság, tevékenység, amely után az adót ténylegesen megfizetik. (Dr. Herich, 28. oldal)
Adótartozás	Az esedékességkor meg nem fizetett adó és a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás. (Art. 7. § 6. pontja alapján)
Adótétel	Az adóalap természetes mértékegységére megállapított fix adóösszeg. (Dr. Herich, 28. oldal)
Adózó	Akinek az adókötelezettségét az egyes anyagi, vagy eljárásjogi normák meghatározzák. (Dr. Herich, 28. oldal)
ELÁBÉ	Eladott áruk beszerzési értéke. Az eladott áruk beszerzési értéke az üzleti évben - általában - változatlan formában eladott anyagok, áruk bekerülési (értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt bekerülési) értékét foglalja magában. (Szám. tv. 78. § (5) bekezdés alapján)
Helyi önkormányzat	A települési és területi önkormányzatok összefoglaló elnevezése. (Mötv. 3. § (1) bekezdése alapján)
Költségvetési bevétel	A működési és felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről, a közhatalmi bevételek, a működési és felhalmozási bevételek, valamint a működési és a felhalmozási célú átvett pénzeszközök. (Áhsz. 15. melléklete alapján)

Reklámhordozó	A funkcióját vagy létesítésének célját tekintve túlnyomórészt a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény szerinti reklám közzétételét, illetve elhelyezését biztosító, elősegítő vagy támogató eszköz, berendezés, létesítmény. (A településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 11/F. § 4. pontja alapján)
Szolidaritási hozzájárulás	A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvénnyel bevezetett jogcím. A települési önkormányzatot a különböző jogcímenek megillető támogatás összegéig a számított bevételével összefüggő támogatáscsökkentés terheli, illetve kiegészítő támogatás illeti meg. A támogatáscsökkentés és kiegészítés a nettó finanszírozás során kerül érvényesítésre.
Települési önkormányzat	A községekben, a városokban, járásszékhely városokban, megyei jogú városokban és a fővárosi kerületekben működő önkormányzat. (Mötv. 3. § (2) bekezdése alapján)
Termőföld	Az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, fásított terület, halastó művelési ágban nyilvántartott földrészlet. (Hatv. 52. § 17. pontja alapján)
Vállalkozó	A Polgári Törvénykönyvről szóló törvény szerinti bizalmi vagyonkezelési szerződés alapján kezelt vagyon, valamint a gazdasági tevékenységet saját nevében és kockázatára haszonszerzés céljából, üzletszerűen végző a) a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó, b) a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott mezőgazdasági őstermelő, feltéve, hogy őstermelői tevékenységéből származó bevétele az adóévben a 600 000 forintot meghaladja, c) jogi személy, ideértve azt is, ha az felszámolás, kényszerszertörlés vagy végelszámolás alatt áll, d) egyéni cég, egyéb szervezet, ideértve azt is, ha azok felszámolás, kényszerszertörlés vagy végelszámolás alatt állnak. (Hatv. 52. § 26. pontja alapján)
Vendégéjszaka	Vendégként eltöltött - éjszakát is magában foglaló vagy így elszámolt - legfeljebb 24 óra. (Hatv. 52. § 30. pontja alapján)

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Állami Számvevőszék - Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzet ellenőrzése - A nagyközségi önkormányzatok gazdálkodásának fenntarthatósága – 2018. (Jelentésszám: 18081)
2. Állami Számvevőszék - Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzet ellenőrzése - A városi önkormányzatok gazdálkodásának fenntarthatósága – 2019. (Jelentésszám: 19017)
3. Feik Csaba (Szerk.): Magyarország helyi önkormányzatai, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019.
4. dr. Schneider Magdolna (Szerk.), dr. Hamvas Ákos – Keményné Koncz Ildikó – Molnár György – dr. Schneider Magdolna – dr. Szabó Hajnalka: Az önkormányzati rendszert érintő változások és az adósságrendezés gyakorlata, Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2013.
5. Szamkó Józsefné: Költségvetési szervek gazdálkodása és pénzügyei, Wolters Kluwer Kft., Budapest 2015.
6. Holczreiter Marianna – Dr. Papp Emese – Dr. Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Községi Egyetem, Budapest, 2015.
7. Dr. Zsugyel János (szerk.): Közpénzügyek, SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt., Budapest, 2019.
8. Dr. Herich György: Adótan, Penta Unió Zrt., Budapest, 2020.
9. Bordás Péter: A települési adó rendszertani és gyakorlati kérdései. Pro publico bono: Magyar közigazgatás; a nemzeti közszolgálati egyetem közigazgatás-tudományi szakmai folyóirata. Forrás: <http://real.mtak.hu/33284/2/a-telepulesi-ado-rendszertani-es-gyakorlati-kerdesei.original.pdf>
10. Dr. Darabos Éva: A helyi adók szerepe az önkormányzatok gazdálkodásában. Forrás: http://acta.bibl.u-szeged.hu/48070/1/vikek_019_020_125-135.pdf
11. Dr. Deli Lajos: Gondolatok a helyi adózási rendszerről. Forrás: <https://jegyzo.hu/gondolatok-a-helyi-adozasi-rendszerrol/>
12. Dr. Deli Lajos: Gondolatok a helyi adózási rendszerről XIII. – A helyi adókról, az aktualitásokról és az ellenőrzésekről. Forrás: <https://jegyzo.hu/gondolatok-a-helyi-adozasi-rendszerrol-xiii-a-helyi-adokrol-az-aktualitasokrol-es-az-ellenorzesekekről/>
13. Dr. Juhász István: Az adóreform és az azóta eltelt időszak – helyi adók – 1. rész. Forrás: <https://ado.hu/ado/az-a-doreform-es-az-azota-eltelt-idoszak-helyi-adok-1-resz/>
14. Dr. Juhász István: Az adóreform és az azóta eltelt időszak – helyi adók – 4. rész. Forrás: <https://ado.hu/ado/az-a-doreform-es-az-azota-eltelt-idoszak-helyi-adok-4-resz/>
15. Kecő Gábor: A helyi adók jellemzői és a működtetett helyi adók négy külföldi jogrendszerben. MTA LAW Working Papers 2015/2. Forrás: https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/mtalwp/2015_02_Kecso.pdf
16. Kecő Gábor: A Kúria kibontakozó gyakorlata a települési adóval kapcsolatban. Forrás: http://www.kozszov.org.hu/dokumentumok/UMK_2016/kulonszam/03_Kuria_telepulesi_ado.pdf
17. Koponicsné Györke Diána – Gál Veronika: A települési adó bevezetésének első tanulságai Magyarországon. Forrás: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiW0OPN-bjAhUDhlwKHQtCAPIQFjAHegQICRAB&url=http%3A%2F%2Fnapok.georgikon.hu%2Fcikkekadatbazi%2Fcikkek-2012%2Fdoc_download%2F258-koponicsne-gyorke-diana-gal-veronika-a-telepulesi-ado-bevezetesenek-első-tanulsagai-magyarorszagon&usq=A0vVaw38Uz2HioTEuT12tV1zBpVS
18. Kovács Anita: A jegyzői hatáskörbe tartozó végrehajtás néhány kritikus pontjáról. Forrás: <https://jegyzo.hu/a-jegyzoi-hataskorbe-tartozo-vegrehajtas-nehany-kritikus-pontjarol-ii-resz/>
19. Kovács Attila: Egyablakos bejelentkezés, változásbejelentés a helyi adóban. Adó szaklap 2019/3.
20. Németh Tamás: Jelentős bevételt képeznek - mindent az iparüzési adóról. Forrás: <https://www.penzugyismle.hu/tanulmanyok-eloadasok/jelentos-bevetelt-kepeznek-mindent-az-iparuzesi-adorol>

21. Pálfi Edina: A települési adó kivetésének törvényi keretei és tapasztalatai. Forrás: http://kozoszov.org.hu/dokumentumok/UMK_2018/1/03_A_telepulesi_ado.pdf
22. Sisa Krisztina A.: Települési önkormányzatok tervezési módszereinek továbbfejlesztése elmozdulás a stratégia orientált menedzsment szemlélet irányában. Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Doktori Iskola. Forrás: http://www.gtk.ke.hu/tartalom/doktori/sisa_krisztina_disszertacio.pdf
23. Szabó Ildikó: Adóhatósági „szégyenlisták” és következményeik. Adó szaklap 2018/4.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Air.	2017. évi CLI. törvény az adóigazgatási rendtartásról
Art.	2017. évi CL. törvény az adózás rendjéről
Avt.	2017. évi CLIII. törvény az adóhatóság által fogatosítandó végrehajtási eljárásokról
ÁSZ	Állami Számvevőszék
BM	Belügyminisztérium
ELÁBÉ	Eladott áruk beszerzési értéke
Forrásmegosztási tv.	2006. évi CXXXIII. törvény a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti forrásmegosztásról
Gjt.	1991. évi LXXXII. törvény a gépjárműadóról
Hatv.	1990. évi C. törvény a helyi adókról
Htv.	1991. évi XX. törvény a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről
Kincstár	Magyar Államkincstár
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
M Ft	Millió forint
Mötv.	2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
Mrd Ft	Milliárd forint
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54

TEL: +36 1 484 9100

email: szamvevoszek@asz.hu

web: www.asz.hu | www.aszportal.hu